

Programmabegroting 2015

Gemeente Beesel

(versie 9 oktober 2014)

Reuver, 6 november 2014

Gemeente Beesel
Postbus 4750
5953 ZK Reuver
Telefoon: 077-4749292
Fax: 077-4745888

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
5953 AL Reuver

Internet:
<http://www.beesel.nl>

Aan de leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Voor u ligt de begroting voor 2015 en de meerjarenbegroting voor de periode 2016 tot en met 2018.¹ Het is de eerste begroting in de nieuwe raadsperiode. De begroting is opgesteld vanuit het motto en de visie “samen maken we het verschil, van gewoon anders naar gewoon samen” van de nieuwe coalitie van VLP, CDA en Beeselse Lijst.

Ondanks de economische crisis en de decentralisatieopgaven presenteren we een sluitende meerjarenbegroting voor de jaren 2015 tot en met 2018. Het saldo van de conceptbegroting 2015-2018 bedraagt:

2015	€	0	
2016	€	19.007	positief
2017	€	348	positief
2018	€	2.973	positief

Deze begroting kent een nieuwe opzet en indeling. Hierover leest u in de inleiding meer. Onder andere is een uitgangspunt om meer op de hoofdlijnen te focussen. Dit uitgangspunt hanteren we ook voor deze aanbiedingbrief. Voor alle overige maatregelen en voornemens verwijzen we u naar de raadspreferente programma's.

Visie

Het college heeft in de voorliggende begroting haar visie vertaald. Hierbij hebben we rekening gehouden met de uitkomsten van de kerntakendiscussie. In de visie is leidend dat de rol tussen overheid en samenleving verandert. We stimuleren burgers om meer eigen verantwoordelijkheid te nemen en de rol van de overheid wordt op terreinen kleiner of anders. In het kader van de permanente leerlijnen van de Raad is dit onderwerp ook al aan de orde geweest (rood: terrein van de overheid, blauw: overheid en samenleving pakken samen zaken op; groen: de burger is aan zet). Deze filosofie verkennen we het komend jaar verder met u. Dit leidt wellicht ook tot nieuwe impulsen voor onze participatievisie.

De omslag naar een andere overheid en een andere verhouding met de burger vindt het komend jaar vooral zijn weerslag in een andere manier van denken en werken. Gezamenlijk zijn we in staat onze voorzieningen zo veel mogelijk in stand te houden. Concreet is de omslag zichtbaar in de vormgeving van het muziekonderwijs en de drie decentralisaties. In de beleidsdocumenten over de decentralisaties die u in de afgelopen tijd behandeld heeft, zijn hier voorbeelden van: zorg voor wie dat nodig heeft, verantwoordelijkheid dragen voor wie dat kan. Nieuwe werkwijzen en manieren om met elkaar deze omvangrijke veranderingen het hoofd te bieden, kenmerken dit proces. We spreken van zowel transitie (hiermee doelen we op de verschuiving van de verantwoordelijkheid voor deze taakvelden van rijk naar gemeente) als van transformatie (hiermee doelen we op de noodzakelijke nieuwe werkwijze om samen met burgers en meer uitgaand van eigen kracht de omvangrijke bezuiniging het hoofd te bieden).

Kerntakendiscussie

Naast de visie was ook de uitkomst van de kerntakendiscussie leidend voor het opstellen van deze begroting. Eind 2014 heeft de raad de resultaten van de interactieve kerntakendiscussie bediscussieerd. De conclusies zijn:

- de uitgaven van Beesel passen binnen haar doelstelling,
- Beesel geeft vergeleken met andere gemeenten weinig uit,
- besparingen zijn nauwelijks mogelijk zonder dat zij direct en rechtstreeks (groot) effect hebben voor inwoners en voorzieningen.

De raad heeft gevraagd drie onderdelen nader uit te werken:

- het overhevelen van de belastingtaken aan Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

¹ Gelijktijdig met deze begroting bieden we u de 3 kadernota's voor de raadspreferente programma's aan. De kadernota's voor de paragrafen heeft u in oktober vastgesteld.

- het dekkend maken van de begraafplaatskosten
- betere coördinatie van vervoersstromen.

Het college heeft deze onderdelen uitgewerkt en verwerkt in deze begroting. Ten aanzien van de belastingtaken stelt het college voor om deze taken over te hevelen. Hierover heeft u in uw vergadering van oktober jongstleden een voorstel ontvangen. In de begroting hebben we hiervoor een besparing van € 75.000 opgenomen.

Om de begravingen kostendekkend te maken, stellen we voor om het onderhoud te versoberen en om de tarieven te verhogen. We besparen jaarlijks € 15.000 op het onderhoud. Om dit voor 2015 te realiseren, hebben we inmiddels maatregelen doorgevoerd. Ook verhogen we de inkomsten met € 62.000. Uit onderzoek blijkt dat de begraafrechten in Beesel tot vier keer goedkoper zijn dan in omliggende gemeenten.

Voor de coördinatie van het doelgroepenvervoer hebben de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg een gezamenlijk ontwikkelperspectief geformuleerd. Daarbij leggen we een koppeling tussen het openbaar vervoer en het doelgroepenvervoer. Hierover bent u eerder geïnformeerd. Dit betekent ook dat we deze vraagstelling betrekken bij de uitwerking van de decentralisaties.

Ook andere conclusies uit het kerntakenonderzoek heeft het college verwerkt in deze begroting in lijn met de eerder beschreven visie. Denk aan het steunen van vrijwilligers, het terugdringen van het tekort van de bibliotheek, het verminderen van de bijdrage voor de exploitatie van de sporthal door gebruikers meer verantwoordelijkheden te geven, meer verantwoordelijkheid van inwoners voor het onderhoud van het openbaar gebied en het beëindigen van de subsidie voor de lokale omroep. Over enkele van deze punten heeft uw raad zich reeds eerder uitgesproken.

Solide financiële positie

Goed financieel beleid en sterke budgetverantwoordelijkheid hebben geleid tot een solide financiële positie. Dit willen we uiteraard continueren en hebben we betrokken bij onze keuzes. Zo zijn de leges kostendekkend gemaakt en streven we naar budgetneutraliteit voor de per 2015 te decentraliseren taken. Tegelijkertijd constateren we dat we door steeds wisselende onvoorziene en voor ons niet-beïnvloedbare omstandigheden consequent rekeningoverschotten hebben. Deze overschotten hebben we steeds goed gebruikt om extra ambities te realiseren en onze reservepositie te versterken. Wij zijn echter van mening dat het niet opportuun is om maatschappelijke voorzieningen verder te verminderen en/of lastenverzwaringen door te voeren terwijl we tegelijkertijd rekeningoverschotten hebben. In deze begroting hebben we daarom gekozen voor een beheerst risicovollere benadering. We denken een goede balans gevonden te hebben tussen risico en behoud van voorzieningen voor onze inwoners.

Tot slot

We hebben de beleidsuitgangspunten en onze nieuwe aanpak besproken met de Provincie. In 2015 zijn we aan de beurt voor een 4-jarig verdiepingsonderzoek. Dan spreekt de Provincie ook een oordeel uit over de nieuwe systematiek.

Met onze voorstellen hebben we getracht een evenwichtige afweging te maken. Voorop staat het behoud van voorzieningen en een goede invoering van de gedecentraliseerde taken. Wij wensen u veel leesplezier bij deze nieuwe begroting en een goede discussie in november.

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	7
2.	PARAGRAFEN	8
A	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	8
B	Onderhoud kapitaalgoederen	16
C	Financiering	19
D	Bedrijfsvoering	23
E	Verbonden partijen	25
F	Grondbeleid	35
G	Lokale heffingen	36
3.	HET PROGRAMMAPLAN	38
3.1	Programma 1: Strategie	40
3.1.1	Wat willen we bereiken?	40
3.1.2	Wat gaan we ervoor doen?	40
3.1.3	Wat mag het kosten?	40
3.2	Programma 2: Maatschappelijke leefruimte	41
3.2.1	Wat willen we bereiken?	41
3.2.2	Wat gaan we ervoor doen?	41
3.2.2.1	Deelprogramma 2.1: WMO – decentralisatie	41
3.2.2.2	Deelprogramma 2.2: Participatiewet - decentralisatie	42
3.2.2.3	Deelprogramma 2.3: Jeugdzorg – decentralisatie	42
3.2.2.4	Deelprogramma 2.4: Blijvend voorzien	43
3.2.3	Wat mag het kosten?	45
3.3	Programma 3: Ruimtelijke ontwikkeling	46
3.3.1	Wat willen we bereiken?	46
3.3.2	Wat gaan we ervoor doen?	46
3.3.3	Wat mag het kosten?	47
3.4	Programma 4: Recreatie & Toerisme	48
3.4.1	Wat willen we bereiken?	48
3.4.2	Wat gaan we ervoor doen?	48
3.4.3	Wat mag het kosten?	49
3.5	Programma 5: Niet raadspreferent	51
3.5.1	Wat willen we bereiken?	51
3.5.2	Wat gaan we ervoor doen?	52
3.5.2.1	Deelprogramma 5.1: Openbare orde en veiligheid	52
3.5.2.2	Deelprogramma 5.2: Onderwijs	52
3.5.2.3	Deelprogramma 5.3: Wonen en leefomgeving	52
3.5.2.4	Deelprogramma 5.4: Middelen en bedrijfsvoering	54
3.5.2.4.1	Financiële positie	56
3.5.3	Wat mag het kosten?	60
	Bijlage 1: Brondocumenten	62

Bijlage 2: EMU-saldo	68
Bijlage 3: Lijst met gebruikte afkortingen.....	69

1. Inleiding

Nieuwe vormgeving

Voor u ligt de eerste begroting nieuwe stijl. Deze begroting is het resultaat van een gezamenlijk traject van herijking van de planning & control-cyclus (p&c-cyclus). Dit traject is gestart vanuit de behoefte tot verbetering van:

- de aansluiting op de informatiebehoefte,
- het debat,
- de kwaliteit van besluitvorming en
- de uitvoering van de kaderstellende en controlerende rol.

De uitgangspunten voor de nieuwe cyclus zijn:

- elk programma en paragraaf heeft een eigen kadernota
- kadernota's hebben een perspectief van (in principe) vier jaar
- de p&c-documenten bevatten een jaarlijkse doorsnede van en ontwikkelingen binnen deze kaders
- elk programma kent beleidsnota's en uitvoeringsplannen naar behoefte
- in de p&c-documenten starten we met paragrafen, daarna volgen de programma's
- de programma's verdelen we in raadspreferent en niet-raadspreferent
- effecten rapporteren we in de beleidsnota's.

Dit heeft geleid tot een nieuwe opbouw van de documenten in de p&c-cyclus, te beginnen met de begroting. We starten met de paragrafen die zijn voorgeschreven vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Voor elke paragraaf hebben we een kadernota opgesteld. De paragraaf hoort hierbij en bevat de relevante informatie die betrekking heeft op dat jaar. De paragrafen volgen de door Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorgeschreven onderdelen en indeling.

De opbouw van de programma's is voor alle programma's hetzelfde en dit is ook hetzelfde gebleven als in de vorige begrotingen:

- wat willen we bereiken?
- wat gaan we ervoor doen?
- wat mag het kosten?

Wel hebben we de invulling van deze drie onderdelen aangepast. Wat willen we bereiken bevat de doelstelling van het programma zoals dat is opgenomen in de kadernota die bij het programma hoort. Wat doen we daarvoor bevat de actuele ontwikkelingen, de actiepunten van het betreffende begrotingsjaar en de afwijkingen die groter zijn dan € 25.000. Wat kost het bevat uitsluitend tabellen met financiële gegevens: baten en lasten, mutaties en investeringen.

2. Paragrafen

A Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf bevat een uitwerking van de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing. Voor een toelichting op de gehanteerde methodieken in deze paragraaf verwijzen we naar de kadernota.

1. Risico's

Voor 2015 e.v. voorzien we een aantal (mogelijk) risicovolle ontwikkelingen. In deze paragraaf gaan we in op de volgende onderwerpen:

- 1.1 Algemene uitkering
- 1.2 Sociaal domein
- 1.3 Schatkistbankieren
- 1.4 Claims / Verzekeringen
 - 1.4.1 Onderverzekering
 - 1.4.2 Natuurrampen
- 1.5 Drakenrijk
- 1.6 APPA-fonds
- 1.7 ICT
- 1.8 Gemeenschappelijke regelingen
- 1.9 Escrow Essent
- 1.10 Dreigend faillissement van verbonden partijen
- 1.11 Dreigend faillissement van derden bij wie borgstellingen, garanties, leningen of vorderingen uitstaan
- 1.12 Tegenvallende realisatie op begrote subsidieverwachtingen.

1.1. Algemene uitkering (Programma 5.4)

We lopen vanaf 2016 twee risico's ten aanzien van het Gemeentefonds.

- Deelfonds sociaal domein
Vanaf 2016 geldt een *objectief* verdeelmodel. Dit betekent dat de uitkering wordt bepaald op basis van objectieve maatstaven. Bijvoorbeeld op basis van het aantal ouderen of jongeren in de gemeente. Op dit moment schatten we in dat door de wijziging in de verdeling de uitkering uit het deelfonds met maximaal 10% daalt of stijgt.
- Groot onderhoud, 2^e tranche
Het Rijk voert het groot onderhoud van het Gemeentefonds in twee tranches uit. De 1^e tranche start in 2015. De gevolgen hiervan hebben we verwerkt in deze begroting (zie programma 5.4). De 2^e tranche start in 2016. De herverdeling als gevolg van de 2^e tranche kan zowel negatief als positief zijn.

Om te grote negatieve effecten te voorkomen geldt een overgangsregeling voor beide risico's gezamenlijk. In het eerste jaar (2016) is het negatieve of positieve effect gemaximeerd op € 15 per inwoner, € 205.000 voor Beesel. In 2017 is het maximale effect € 30 per inwoner (€ 410.000), en in 2018 € 45 (€ 615.000). Voor 2015 is er geen risico. Voor het weerstandsvermogen 2015 nemen we geen bedrag op.

1.2. Sociaal domein

1.2.1. Participatiewet, Jeugdzorg, decentralisatie AWBZ/WMO (programma 2)

Met ingang van 1 januari 2015 krijgt de gemeente er een aantal taken en verantwoordelijkheden bij in het kader van de Jeugdzorg, AWBZ (opvang) en participatiewet. De uitvoering van deze taken brengt risico's met zich mee omdat het hier om open eind regelingen gaat. Voor alle drie de taken zien wij de volgende risico's:

- We hebben geen grip op voorzieningen vanwege het feit dat we nog niet alle klanten kennen en als gevolg van wettelijke beperkingen in 2015 nog geen afdwingbare beïnvloedingsmogelijkheden hebben om andere voorzieningen aan te bieden.
- De transformatie naar een nieuw stelsel, bewustzijn van verantwoordelijkheden die bij deze veranderingen horen en het realiseren van collectieve voorzieningen kost tijd en capaciteit. Het is niet reëel te veronderstellen dat dit binnen een jaar is afgerond.
- In 2015 zijn we nog gedwongen vastgestelde budgetten weg te zetten bij vastgestelde aanbieders. Bovendien zijn we hierbij ook nog eens verantwoordelijk voor mogelijke tekorten binnen de afgesloten transitie arrangementen binnen de jeugdzorg. Het risico op overschrijding van de budgetten is dan ook groot.
- Het Rijk heeft bezuinigingen ingeboekt, terwijl de gemeente de taken wel moet uitvoeren.

Bovenstaande risico's brengen met zich mee dat het beleidsuitgangspunt van de gemeente Beesel, beleidskeuzes moeten passen binnen de vastgestelde financiële budgetten, onder druk staat. Om mensen niet uit te sluiten van zorg hebben we een reserve "Open einde regelingen Sociaal Domein". Daarnaast maken we per nieuwe taak een uitgebreide risico-inventarisatie met bijbehorende maatregelen zodat we zo maximaal mogelijk in control zijn.

Voor de participatiewet schatten het maximum risico op € 500.000. We schatten het risico voor het weerstandsvermogen van 2015 op € 200.000.

Voor de bestaande WMO en WVG taken schatten we het maximum risico op € 500.000. We schatten het risico voor het weerstandsvermogen van 2015 op € 250.000.

Vanaf 2016 houden we op basis van de meest recente informatie (een brief van staatssecretaris van Rijn van VWS aan de Tweede Kamer) rekening met een structurele korting op het macrobudget voor de WMO huishoudelijke hulp. Voor Beesel gaat het dan om een structurele korting van 11,5% van € 134.890 structureel vanaf 2016. De meicirculaire geeft geen informatie over het totale WMO HH budget voor Beesel vanaf 2016. Daarom hebben we deze korting niet in de ramingen vanaf 2016 verwerkt. Hier lopen we vanaf 2016 dus een risico.

Voor de decentralisaties AWBZ en Jeugdzorg hebben we geen inschatting van de risico's gemaakt omdat ervaringscijfers over de nieuwe manier van werken ontbreken.

1.2.2. Schuldhelpverlening (programma 2.2)

Het budget voor schuldhelpverlening in de meerjarenbegroting bedraagt € 85.000 per jaar. Uitgangspunt is dat we de schuldhelpverlening binnen dit budget uitvoeren. Door het toenemende beroep op schuldhelpverlening vanwege de economische crisis is er een risico dat dit budget ontoereikend is. Doordat de uitvoering binnen onze eigen organisatie plaats vindt is er frequent afstemming over aantallen en voortgang. Hierdoor is snel bijsturing mogelijk waardoor het risico op overschrijding laag is. We schatten het maximum risico op € 25.000. We schatten het risico voor het weerstandsvermogen van 2015 op € 10.000.

1.2.3. WSW / Werkvoorzieningschap Aanvullende Arbeid (WAA) (programma 2.2)

De begroting GR WAA is opgesteld in aansluiting op de begroting van de WAA groep NV. Voor onze gemeentelijke begroting is hierbij de bijdrage in het exploitatietekort van belang. Door de WAA Groep NV is het strategisch plan 'Samen Anders' opgesteld en hierbij is ook een meerjarig financieel perspectief weergegeven waarbij verschillende scenario's in beeld zijn gebracht en de financiële consequenties van de scenario's zijn doorgerekend. Uiteindelijk zijn we met schapgemeenten gekomen tot een model waarbij de gemeentelijke bijdrage over de jaren 2015 tot en met 2018 gemiddeld is genomen. Op basis van dit meerjarig financieel perspectief hebben we in onze begroting 2015-2018 jaarlijks een bedrag van € 303.000 opgenomen als bijdrage in het exploitatietekort van de WAA. Het is belangrijk om te beseffen dat het hier om scenario's gaat maar dat deze geen zekerheid geven.

De rijkssubsidie WSW wordt afgebouwd. Verder zal er vanaf 2015 geen instroom meer plaatsvinden naar de WSW. Jaarlijks zullen de loonkosten naar verwachting oplopen als gevolg van de normale, reguliere cao verhogingen. Oplopende loonkosten met een teruglopende rijksbijdrage zorgen jaarlijks voor een fors oplopend tekort respectievelijk snel fors slechter wordend subsidieresultaat voor de WSW. Het blijven onzekere factoren die bepalen of de geraamde gemeentelijke bijdrage toereikend is. Gelet op de resultaten uit het verleden blijft overschrijding een reëel risico. We schatten het maximum risico op € 200.000. We schatten het risico voor het weerstandsvermogen van 2015 op € 150.000.

1.2.4. Leerlingenvervoer (programma 5.2)

Leerlingenvervoer is een open einde regeling. Voor de begroting 2015 zijn er variabele kosten die tot een stijging van kosten kunnen leiden.

- a. De verdere stijging van de dieselprijs kan leiden tot een verhoging van de NEA-indexering,
- b. De stageperiode van leerlingen uit het voortgezet speciaal onderwijs kan leiden tot een toename van individuele vervoersbewegingen.

We schatten het maximum risico op € 25.000. We schatten het risico voor het weerstandsvermogen van 2015 op € 5.000.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van genoemde risico's in het sociaal domein.

Risicoscore = inschaling waarschijnlijkheid x inschaling impact gevolg

Open einde regelingen sociaal domein	Maximaal risico	Klasse		Risico score	Risico 2015
		Waarschijnlijkheid	Impact		
Sociale uitkeringen (WWB / Participatiewet)	€ 500.000	2	3	6	€ 200.000
WMO / WVG	€ 500.000	2	4	8	€ 250.000
Decentralisatie AWBZ	niet bekend				-
Decentralisatie Jeugdzorg	niet bekend				-
Schuldhelpverlening	€ 25.000	4	1	4	€ 10.000
WSW / WAA	€ 200.000	3	3	9	€ 150.000
Leerlingenvervoer	€ 10.000	1	2	2	€ 5.000
Totaal	€ 1.235.000				€ 615.000

Het totale risico in het sociaal domein schatten we voor 2015 in op € 615.000.

We hebben een reserve "Open einde regelingen Sociaal Domein". Deze reserve zetten we in als buffer voor onvoorziene budgettaire risico's van de diverse open einde regelingen binnen het sociaal domein (WWB, IOAZ, IOAW, Bbz starters en niet-starters, langdurigheidstoeslag, re-integratieactiviteiten, bijzondere bijstand, WMO, WVG, jeugdzorg en leerlingenvervoer). Het minimumbedrag in deze reserve wordt bepaald op 12,5 % van het budget van de lasten van de open einde regelingen. Het maximum bedrag in deze nieuwe reserve is vastgesteld op € 250.000 boven dan het minimumbedrag. Per 31 december 2014 zit er naar verwachting een bedrag van € 1.780.849 in deze reserve. Dit bedrag hebben we berekend op basis van de geraamde lasten 2015 van de open einde regelingen in het sociaal domein.

Het bedrag in de reserve "Open einde regelingen Sociaal Domein" is groter dan het ingeschatte risico. In de berekening van het weerstandsvermogen voor 2015 nemen we daarom geen bedrag mee voor de open einde risico's in het sociaal domein.

Ook voor 2016 lopen we naar verwachting geen risico omdat er nog voldoende geld in de reserve zit. Vanaf 2017 lopen we mogelijk wel een risico omdat het bedrag in de reserve dan misschien niet meer toereikend is om budgettaire risico's op te vangen.

1.3. Schatkistbankieren (Programma 5.4)

Sinds 2013 moeten we jaarlijks 1/7 deel van het vermogen dat we hebben ondergebracht in een Limburg fonds beëindigen. We mogen de vrijgevallen gelden niet meer herbeleggen. We moeten deze onderbrengen in de schatkist. Een alternatief kan zijn om een lening te verstrekken aan een andere decentrale overheid. De lagere rentebaten hebben we verwerkt in de begroting. Bij tussentijdse

verkoop van onze participaties in de Limburg fondsen is het reëel te veronderstellen dat we koersverlies gaan lijden. Zeker omdat we niet de enige partij zijn die participaties moet verkopen. De hoogte van het koersverlies is moeilijk in te schatten. Bij 5% is dit een jaarlijks verlies van € 45.000. We schatten het maximum risico over de hele looptijd tot en met 2019 op € 45.000 x 5 = 225.000. We schatten het risico voor het weerstandsvermogen van 2015 op € 45.000.

1.4. Claims / Verzekeringen (Programma 5.4)

1.4.1. Onderverzekering

Het voornaamste risico bij verzekeringen is het risico op onderverzekering. Voor de brandverzekering voorkomen we dit door elke drie jaar de inventaris te laten taxeren en de gebouwen elke zes jaar. In de tussenliggende jaren indexeren we de waarde van inventaris en gebouwen. De meeste verzekeringen betalen niet de werkelijke schade uit, maar een vooraf bepaald maximum. We lopen daardoor een risico op onderverzekering.

We schatten het maximum risico op € 1.000.000. We schatten het risico voor het weerstandsvermogen van 2015 op € 100.000.

1.4.2. Natuurrampen

We kunnen ons niet verzekeren voor natuurrampen zoals een overstroming van de Maas. Als er een natuurramp plaats vindt dan draagt de gemeente in principe alle kosten tenzij het Rijk middelen ter beschikking stelt.

We schatten het maximum risico op € 1.000.000. We schatten het risico voor het weerstandsvermogen van 2015 op € 100.000.

1.5. Drakenrijk (programma 3)

We hebben met de ontgronder van Drakenrijk afgesproken dat de Gemeente vanaf 2011 gedurende 14 jaar, jaarlijks € 138.857 van de ontgronder ontvangt. Dit hebben we vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst. De nakoming kunnen wij niet bij de rechter afdwingen (natuurlijke verbintenis tot betaling). Toch loopt de gemeente er slechts een klein risico mee. De imagoschade voor de ontgronder is namelijk groot bij niet-nakoming.

Vanaf 2015 gaat het nog om maximaal 10 termijnen. Het maximale financiële risico bedraagt € 1.388.570. Gelet op het klein risico schatten we het risico bedrag op 1 termijn (€ 138.857). Dit bedrag nemen we op bij de berekening van het weerstandsvermogen.

1.6. APPA-fonds (Programma 5.4)

Bij een verplichte overdracht van de wethouderspensioenen aan een pensioenfonds tegen een lagere rekenrente dan 2,43% hebben we niet voldoende middelen in onze voorziening.

Bij een lichte daling van de rekenrente schatten we het maximale risico op € 300.000. We schatten het risico voor het weerstandsvermogen van 2015 op € 100.000.

1.7. ICT (Programma 5.4)

We onderkennen de volgende risico's:

- Projecten van hogere overheden zorgen voor overbelasting en kennen een gebrekkige samenhang.
- De samenhang van systemen, de koppelingen tussen die systemen en de afhankelijkheid van leveranciers zijn voor ons een punt van zorg.
- Onze systemen zijn kwetsbaar voor oneigenlijke toegang en aanvallen door hackers.

Bij een calamiteit verwachten we maximaal € 300.000 aan lasten voor de inhuur van mensen en materiaal. We schatten het risico voor het weerstandsvermogen van 2015 op € 90.000.

1.8. Gemeenschappelijke regelingen (div programma's)

We nemen deel aan 3 Gemeenschappelijke regelingen; de WAA, de Veiligheidsregio Limburg-Noord en de Maasveren. Hier komt in 2015 een regeling bij: de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR; voor het sociaal domein).

Als deelnemende gemeente aan een Gemeenschappelijke regeling (GR) zijn we verplicht om zorg te dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn

verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Het algemeen bestuur van een GR kan geldleningen of rekening courant overeenkomsten aangaan in verband met de uitvoering van haar taken. Ook kan het algemeen bestuur van een GR besluiten garant te staan voor de door derden aangevane kredietfaciliteiten. Wij als deelnemende gemeente kunnen aangesproken worden inzake het terugbetalen van deze verplichtingen (de balansrisico's van een GR). We wijzen erop dat we onder punt 1.2 het risico op het gebied van de *exploitatie* van de WAA hebben opgenomen. Dit punt betreft het *balansrisico* van de WAA.

In de overeenkomst met de Veiligheidsregio staat dat gemeenten hoofdelijk aangesproken kunnen worden. Dit betekent dat we in het meest ongunstige scenario aangesproken worden voor het saldo van de aangevane geldleningen (€ 38,6 mln. ultimo 2013).

In de overeenkomst met de WAA staat dat gemeenten gezamenlijk garant staan voor de juiste betaling van rente en aflossing in verhouding tot het aantal inwoners van deze gemeenten per 1 januari van het jaar van sluiting van de lening of het aangaan van de rekening-courant overeenkomst. Concreet betekent dit dat we voor ca. 10% van een schuld aangesproken kunnen worden. WAA heeft ultimo 2013 € 7,6 mln. aan geldleningen op de balans staan.

In de GR Maasveren staat dat de deelnemende gemeenten bij tekorten samen verantwoordelijk zijn voor de dekking van de kosten middels een evenredige verdeling op basis van inwoneraantal. Dit komt voor Beesel overeen met ongeveer 7%. Er is momenteel geen sprake van schulden of leningen.

Het besluit tot deelname aan een MGR op het sociaal domein is op het moment van schrijven door de colleges van de Regio Venlo genomen. De regeling zelf is echter nog in ontwikkeling. We kunnen daarom geen risico-inschatting maken.

We schatten het maximale risico op € 4.500.000. We schatten het risico voor het weerstandsvermogen van 2015 op € 500.000.

1.9. Escrow Essent (Programma 5.4)

Bij de verkoop van onze aandelen Essent hebben we een voorziening van € 400.000 aangelegd. Uit deze voorziening betalen we eventuele claims die hun oorsprong hebben voor de verkoopdatum van de aandelen Essent. In 2015 laten we € 200.000 uit de voorziening vrijvallen. We hebben van het secretariaat aandeelhouderschappen aanwijzig dat de voorziening gehalveerd kan worden. We schatten het maximale risico dat de voorziening te laag is op € 200.000. We schatten het risico voor het weerstandsvermogen van 2015 op € 50.000.

1.10. Dreigend faillissement van verbonden partijen

Is niet aan de orde.

1.11. Dreigend faillissement van derden bij wie borgstellingen, garanties, leningen of vorderingen uitstaan.

Is niet aan de orde

1.12. Tegenvallende realisatie op begrote subsidieverwachtingen.

Is niet aan de orde.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van genoemde risico's.

Risicoscore = inschaling waarschijnlijkheid x inschaling impact gevolg

Bedragen x € 1.000

Risico's		Maximaal risico €	Klasse		Risico score	Risico 2015 €
			Waarschijnlijkheid	Impact		
a	1.3 Schatkistbankieren	225	4	3	12	45
b	1.4.1 Claims / verzekeringen / Onderverzekering	1.000	1	5	5	100
c	1.4.2 Claims / verzekeringen / Natuurrampen	1.000	1	5	5	100
d	1.5 Drakenrijk	1.389	1	5	5	139
e	1.6 APPA-fonds	300	1	3	3	100
f	1.7 ICT	300	2	3	6	90
g	1.8 Gemeenschappelijke regelingen	4.500	1	5	5	500
h	1.9 Escrow Essent	200	2	3	6	50
Totaal		8.914				1.124

Op basis van het indelen van de risico's in bovenvermelde klassen stellen we een risicomatrix op. De risicomatrix geeft een indicatie van de potentiële impact van het risico. Hieronder geven we een risicomatrix weer die we baseren op bovenvermelde risicoklassen. Hierbij geldt bij het intekenen van een risicoscore dat hoe hoger de risicoscore, hoe hoger de prioriteit voor aanpak van het risico is.

Voor alle risico's in de rode vlakken (score 15 of hoger) geeft het college aan welk beleid we (gaan) voeren om deze risico's te beheersen in overeenstemming met de strategie van onze gemeente. Voor deze begroting zijn er geen risico's in de rode vlakken.

We geven dit keer dus ook niet in een tabel weer welke gewijzigde beleidskeuzen we maken.

2. Weerstandscapaciteit

Post voor onvoorziene uitgaven

We ramen voor de post onvoorziene structureel € 75.000 en voor onvoorziene incidenteel € 186.906.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt voor Beesel € 1.231.000. Dit bedrag specificeren we als volgt:

1. € 797.000 OZB; het betreft het verschil tussen onze OZB-percentages en het normpercentage-OZB voor toelating tot artikel 12 van de financiële verhoudingenwet (Fvw). Het normpercentage voor de begroting 2015 bedraagt 0,1790 % van de WOZ-waarde.
2. € 0 Rioolrechten en afvalstoffenheffing: deze zijn 100% kostendekkend.
3. € 0 Overige: de jaarlijkse inkomsten in het kader van de woonforensenbelasting, baatbelasting en hondenbelasting zijn zo marginaal dat een eventuele onbenutte belastingcapaciteit nihil is. Binnen de toeristenbelasting zit wellicht nog wel een gedeeltelijk onbenutte belastingcapaciteit die echter moeilijk in een bedrag is uit te drukken.
4. € 0 Legestarieven titel 1 (paspoorten, rijbewijzen etc.). In 2014 hebben we de "kostendekkendheid leges" opnieuw bekeken. Op basis hiervan is besloten om de tarieven te verhogen tot de wettelijk vastgestelde tarieven. De tarieven voor producten waar geen maxima bepaald zijn indexeren we jaarlijks.
5. € 434.000 Legestarieven titel 2 (omgevingsvergunningen). In 2014 hebben we de "kostendekkendheid leges" opnieuw bekeken. Om kostendekkend te werken kunnen we deze tarieven nog fors verhogen. Echter, dit betekent wel dat we dan een extra drempel opwerpen bij het realiseren van bouwplannen. Als we onze tarieven vergelijken met buurgemeenten, zien we dat we al aan de hoge kant zitten.

Stand van de reserves en voorzieningen

De stand van de reserves en voorzieningen is meerjarig als volgt:

Bedrag x € 1.000

Saldo 31 december	2015	2016	2017	2018
Algemene reserve	€ 1.818	€ 1.818	€ 1.818	€ 1.818
Bestemmingsreserve	€ 22.106	€ 21.608	€ 21.451	€ 21.156
Waarvan bruteringsreserve	€ 3.618	€ 3.380	€ 3.153	€ 2.931
Voorzieningen	€ 7.332	€ 7.492	€ 7.576	€ 7.846
Totaal	€ 31.256	€ 30.918	€ 30.845	€ 30.820

Rente over reserves en voorzieningen.

Over de stand van de reserves en voorzieningen per 1 januari berekenen we rente. Voor de begroting 2015-2018 is dit 4 %. Bij de onderstaande reserves en voorzieningen voegen we deze rente rechtstreeks toe aan de betreffende reserve of voorziening:

- Reserve rekeningsaldo
- Bruteringsreserves (Dit zijn de reserves die we nodig hebben voor de dekking van kapitaallasten)
- Egalisatievoorziening Rioolheffing

De rente over alle andere reserves en voorzieningen komt ten gunste van de exploitatie. De rente van de voorzieningen storten we in de post onvoorziene incidenteel.

Stille reserves

In deze periode zijn er geen wijzigingen ten opzichte van de uitgangspuntennota.

Geïnvesteed vermogen/financieringsstructuur

Het geïnvesteed vermogen per 1 januari 2015 bedraagt op basis van de begroting € 24.122.000. Het gaat hierbij om de geraamde boekwaarde van de geactiveerde kapitaal-uitgaven.

Dit geïnvesteede vermogen is op de volgende wijze gefinancierd:

- saldo per 1-1-2015 nog niet afgeloste leningen € 5.865.000
- saldo per 1-1-2015 reserves en voorzieningen* € 23.429.000

Totaal € 29.294.000

*) exclusief reserve belegde gelden BNG/ Essent

Dit betekent een financieringsoverschot van € 5.172.000 per 1-1-2015.

Tot het geïnvesteede vermogen behoren de geldleningen die de gemeente aan de woningstichting heeft verstrekt. Aangezien we aan de woningstichting een gelijke rente en aflossing doorberekenen dan die wij betalen, zijn deze leningen budgettair neutraal. Het bedrag aan verstrekte leningen bedraagt per 1 januari 2015 € 4.637.000.

Het deel van het geïnvesteede vermogen dat budgettaire lasten veroorzaakt, bedraagt derhalve € 24.122.000 minus € 4.637.000 is € 19.485.000. Dit laatste bedrag is voor 94% gefinancierd met eigen middelen. Het met lang vreemd vermogen gefinancierde deel draagt een gemiddelde rentelast van 5,6%.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de weerstandscapaciteit (stand 1 januari) waarbij een onderscheid is gemaakt naar incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit		
Algemene reserve	€ 1.818.000	
Reserve sociaal domein	€ 1.165.849	
Stille reserves	PM	
Onvoorzien incidenteel	€ 145.152	
Subtotaal incidentele weerstandscapaciteit		€ 3.129.001
Structurele weerstandscapaciteit		
Onvoorzien structureel	€ 75.000	
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 1.231.000	
Subtotaal structurele weerstandscapaciteit		€ 1.306.000
<u>Totaal weerstandscapaciteit</u>		<u>€ 4.435.001</u>

In voorstaand overzicht is de waarde van de stille reserves als PM-post meegenomen, omdat deze vooralsnog niet inzetbaar zijn voor de weerstandscapaciteit. Het bedrag dat we meenemen bij de incidentele weerstandscapaciteit uit de reserve sociaal domein betreft het meerdere dat er in de reserve zit t.o.v. de gekwantificeerde risico's.

Uit het overzicht blijkt dat er veel meer incidentele capaciteit beschikbaar is dan structurele capaciteit.

3. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is opgebouwd uit de relatie tussen risicoscore en weerstandscapaciteit. Deze relatie drukken we uit in een verhoudingsgetal:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Weerstandscapaciteit}}{\text{Risicoscore}}$$

Wanneer we het weerstandsvermogen van de gemeente Beesel aan de hand van bovenstaande formule berekenen, komt deze uit op 3,9 (4.435.001 / 1.124.000) voor 2015.

B Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op het onderhoud van onze kapitaalgoederen. Het betreft wegen, openbare verlichting, riolering, groenvoorzieningen, begraafplaatsen, speeltoestellen, buitensportaccommodaties en gemeentelijke gebouwen. In de kadernota Onderhoud kapitaalgoederen heeft de raad het kwaliteitsniveau voor het onderhoud bepaald. In deze paragraaf rapporteren we over de voortgang in het onderhoud. We rapporteren ook of er sprake is van achterstallig onderhoud.

Overzicht plannen

In onderstaande tabel vindt u de onderhoudsplannen, hun jaar van vaststelling, of er sprake is van achterstallig onderhoud en of het plan is doorvertaald in de begroting.

Onderhoudsplannen	Jaar Vaststelling	Achterstallig onderhoud	Financiële doorvertaling in begroting	Jaar actualisatie
Wegen	2014	Nee	Ja	nnb
Openbare Verlichting	2009	Nee	Ja	2015
Groenvoorzieningen	-	Nee	-	2016
Begraafplaatsen	2005	Nee	Ja	2016
Riolering	2013	Nee	Ja	2017
Gebouwen en binnensportaccommodaties	2014	Nee	Ja	2017
Buitensportaccommodaties	2014	Nee	Ja	2020

Wegen

De kwaliteit van het totale verhardingsareaal is voldoende maar loopt iets terug. Dit komt doordat we in de afgelopen jaren minder budget beschikbaar hadden voor het groot onderhoudsprogramma. Bij calamiteiten of andere onvoorziene omstandigheden waarvoor het reguliere onderhoudsbudget niet voldoende is, benutten we de investeringsreserve. In de begroting 2015 hebben we hiervoor binnen deelprogramma 5.3 € 466.582 opgenomen.

Naast het jaarlijks groot en klein onderhoud voeren wij in de komende jaren ook grootschalige herinrichtingsprojecten uit, die een positieve invloed hebben op de kwaliteit van de wegen.

- doortrekken fietsroute Hovergelei-veerpont (€ 600.000)
- herinrichting van het centrum van Beesel (€ 300.000)

Openbare verlichting

In de begroting 2015 hebben we voor de openbare verlichting binnen deelprogramma 5.3 € 257.976 opgenomen.

In 2015 vernieuwen we het beleidsplan Openbare Verlichting.

Riolering en pompgemalen

In 2015 hebben we voor het onderhoud van het gemeentelijke rioleringsstelsel € 1.225.208 geraamd. De stand van de voorziening bedraagt per 1 januari 2015 € 3.056.801. Voor 2015 stellen we een rioolrecht voor van € 192. Dit is ook het kostendekkende eindtarief.

Voor het afkoppelen van hemelwater hebben we in het GRP jaarlijks een extra bedrag van € 30.000 opgenomen.

In het GRP hebben we een bedrag van € 311.000 opgenomen voor de ombouw van de overstortleiding aan de Bösdaellaan. Uit onderzoek bleek dat deze ombouw een verhoogde kans op water op straat in het achterliggend gebied geeft. Tevens bleek het rendement (minder vuiluitwerp) laag. Als alternatief leggen we een open buffer aan achter de overstort aan de Bergerhofweg, gelijktijdig met de uitbreiding van industrieterrein Roversheide. Door de recessie is dit industrieterrein nog niet uitgebreid, waardoor ook de aanleg van de buffer is vertraagd.

Groenvoorzieningen

In 2014 zijn we gestart met de invoering van een groenbeheersysteem. Voor het onderhoud van openbaar groen hebben we in 2015 binnen deelprogramma 5.3 € 750.538 opgenomen. Het betrekken van inwoners bij het groenonderhoud moet er toe leiden dat we vanaf 2015 minder kosten maken. We ramen een besparing van € 45.000 in 2015, die oploopt tot € 90.000 in 2016 en € 125.000 in 2017.

Begraafplaatsen

Voor het jaarlijkse onderhoud van onze begraafplaatsen ramen we in 2015 binnen deelprogramma 2.4 € 132.844. Na invoering van het groenbeheersysteem stellen wij naar verwachting in 2016 een nieuw beheerplan voor de begraafplaatsen op.

In 2015 voeren we een bezuiniging op het onderhoud door van ca. € 15.000.

Speeltoestellen

In 2015 vervangen we volgens het vervangingsschema een aantal speeltoestellen in de openbare ruimte. Hiervoor ramen we binnen deelprogramma 2.4 € 15.440.

Voor het reguliere onderhoud van speeltoestellen hebben we binnen deelprogramma 2.4 € 94.444 geraamd.

Buitensportaccommodaties

Voor 2015 hebben we voor onze beide buitensportaccommodaties, Dijkkerhof en Solberg, (deelprogramma 3.2) geen groot onderhoud gepland.

De stand van de voorziening is per 1 januari 2015 naar verwachting € 63.279. Dit is toereikend.

Voor het reguliere onderhoud aan de buitensportaccommodaties hebben we in 2015 € 101.958 geraamd.

Gebouwen en binnensportaccommodaties

Volgens de planning staat in 2015 volgende groot onderhoud op de rol:

Gemeentehuis	€ 5.126
Gemeenteloods	€ 1.318
Kantoor milieupark	-
Brandweerkazerne	€ 2.948
Bergingen begraafplaatsen	-
De Schakel	€ 13.974
Gymzaal Beesel	€ 474
Gymzaal Offenbeek	€ 25.212
Sporthal De Schans	€ 3.048

De totale stand van de voorzieningen voor het onderhoud van de gebouwen en binnensportaccommodaties is per 1 januari 2015 € 1.080.330.

Schoolgebouwen

Per 1 januari 2015 valt de voorziening voor onderhoud van de schoolgebouwen vrij in verband met een wetswijziging. Het Rijk hevelt per 1 januari 2015 het huisvestingsbudget vanuit het gemeentefonds over naar de scholen. De verantwoordelijkheid voor het onderhoud van de basisscholen komt bij de schoolbesturen te liggen. De overige aspecten van de huisvesting zoals nieuwbouw, vervangende bouw, uitbreiding, herstel van constructiefouten en dergelijke blijven de verantwoordelijkheid van gemeenten.

De totale stand van de voorzieningen voor het onderhoud van de schoolgebouwen is per 1 januari 2015 € 41.795.

C *Financiering*

Ontwikkelingen

Renteontwikkeling

De economische crisis heeft de geld- en kapitaalmarkt fors geraakt. Op dit moment is sprake van een zeer laag renteniveau op de geldmarkt. De rente op de kapitaalmarkt ligt rond de 2,25%. Voor de berekening van de kapitaallasten hanteren wij in de begroting 4%.

Rentetarieven BNG		Per 12 juni 2013		Per 12 juni 2014
Daggeld		0%		0%
3-maands deposito		0,02%		0%
10 jaar gelijk		2,03%		1,65%
20 jaar gelijk		2,94%		2,05%

Risicobeheer

Voor het risicobeheer zijn wettelijke normen ontwikkeld die zijn vastgelegd in de wet Fido (Financiering decentrale overheden). Het betreft: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beiden hebben als doel om de renterisico's te begrenzen die verbonden zijn aan financiering.

Kasgeldlimiet (voor kort geld met looptijd korter dan 1 jaar)

De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. Dit komt neer op afgerond € 2,8 miljoen (begroting 2014). Voor dit bedrag mogen we met kort geld financieren.

→ Aanvullen als begrotingstotaal bekend is.

Bedragen x € 1.000

Stappen (1-4)		3e kwartaal 2013	4e kwartaal 2013	1ste kwartaal 2014	2e kwartaal 2014
(1) Vlottende schuld	ultimo maand 1	20	297	520	85
	ultimo maand 2	415	74	119	24
	ultimo maand 3	1.008	-	239	27
(2) Vlottende middelen	ultimo maand 1	8.424	7.697	7.464	7.441
	ultimo maand 2	7.260	7.049	7.438	7.352
	ultimo maand 3	7.029	7.728	7.510	7.265
(3) netto vlottend (+) of overschot middelen (-)					
	ultimo maand 1	8.404-	7.400-	6.944-	7.356-
	ultimo maand 2	6.845-	6.975-	7.319-	7.328-
	ultimo maand 3	6.021-	7.728-	7.271-	7.238-
(4) gemiddelde van (3)		7.090-	7.368-	7.178-	7.307-
Stappen (5-9)					
(5)	Kasgeldlimiet (KGL)	2.371	2.371	-	-
(6a) = (5 > 4)	Ruimte onder KGL	9.461	9.738	7.178	7.307
(6b) = (4 > 5)	Overschijding van de KGL				
Berekening kasgeldlimiet (5)					
(7)	Begrotingstotaal	27.889	27.889		
(8)	Percentage regeling	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
(5) = (7) x (8)/100	Kasgeldlimiet	2.371	2.371	-	-

Rente risiconorm

In de onderstaande tabel rapporteren we over het renterisico voor de komende vier jaren. Het renterisico op de vaste schuld mag de rente risiconorm niet overschrijden. Naast renteherzieningen zijn hiervoor ook aflossingen van belang. Het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. De rente risiconorm heeft betrekking op het totaal van de begroting van uitsluitend 2015.

Bedragen x € 1.000

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	Jaar T: 2015	Jaar T+1: 2016	Jaar T+2: 2017	Jaar T+3 2018
(1)	Renteherzieningen	0	0	0	0
(2)	Aflossingen	0	0	0	0
(3)	Renterisico (1+2)	0	0	0	0
(4)	Renterisiconorm	6.460	6.460	6.460	6.460
(5a) = (4 > 3)	Ruimte onder renterisiconorm	6.460	6.460	6.460	6.460
(5b) = (3 > 4)	Overschrijding renterisiconorm				
Berekening	Renterisiconorm				
(4a)	Begrotingstotaal jaar T	32.300			
(4b)	Percentage regeling	20%			
(4) = (4a x 4b/100)	Renterisiconorm (alleen van jaar T)	6.460			

Voor de komende 4 jaar overschrijdt het renterisico de norm niet. Dit betekent dat we uit financieringsoogpunt geen rente risico lopen.

Financieringsbehoefte en leningenportefeuille

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar.

De tegoeden bij de banken bedragen per eind juni 2014 circa € 7,2 miljoen waarvan we € 5,4 miljoen belegd hebben in een tweetal fondsen van de BNG. Bij BNG en Rabobank staat ca € 0,1 miljoen op lopende rekeningen. Hierover ontvangen we een rente op basis van daggeld.

Daarnaast zijn er financieringsmiddelen die een vaste bestemming hebben zoals:

- € 1.415.000 pensioengelden wethouders belegd in het Appa fonds bij de BNG.
- € 343.000 van WoonGoed 2 Duizend ontvangen gelden. Deze middelen zijn bestemd voor een aantal vastgestelde doelen in het kader van de verbetering van de leefbaarheid aanwenden.

Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar.

Eind juni 2014 hebben we € 5,6 miljoen belegd. Het betreft de deelname in een tweetal fondsen van APG (totaal € 5 miljoen) en een 10-jaars deposito bij de Rabo-bank (€ 0,6 miljoen).

De doelen van deze uitzettingen zijn het compenseren van de wegvallende dividendopbrengsten Essent en de OZB-verlaging in het verleden.

De verplichting om te schatkistbankieren heeft geen impact op deze uitzettingen. Het betreft uitzettingen die we voor juni 2012 zijn aangegaan én een vaste looptijd kennen. Deze looptijden zijn:

- € 2,5 mln. bij APG t/m 2016
- € 2,5 mln. bij APG t/m 2020.
- € 0,6 mln. bij de Rabobank t/m 2019.

Zodra er gelden vrijvallen c.q. de looptijd is verstreken vallen ook deze gelden onder schatkistbankieren. In het kader van schatkistbankieren is het ook mogelijk om deze gelden te gebruiken om geld te lenen aan een andere decentrale overheid. We bekijken op het moment van vrijval in samenhang met onze liquiditeitenplanning wat de beste optie is.

Leningen

In onderstaand overzicht hebben we de leningen aan de woningbouwvereniging niet meegenomen. De leningen tbv de woningbouwvereniging zijn doorverstrekkingen. Per saldo zijn deze voor de begroting neutraal.

Momenteel hebben we nog 2 gemeentelijke leningen. De laatste aflossingen zijn respectievelijk in 2016 en 2022. In de leningvoorwaarden zijn geen mogelijkheden voor vervroegde aflossing opgenomen.

In onderstaande tabel staan de bedragen die betrekking hebben op de gemeentelijke leningen.

Leningen Gemeente	2015	2016	2017	2018
primo jaar	€ 1.227.929	€ 1.038.703	€ 849.477	€ 707.898
aflossingen	€ 189.226	€ 189.226	€ 141.579	€ 141.579
ultimo jaar	€ 1.038.703	€ 849.477	€ 707.898	€ 566.319
rente	€ 68.713	€ 58.040	€ 47.949	€ 39.610

D Bedrijfsvoering

Deze paragraaf bevat informatie over de dagelijkse bedrijfsvoering om de programma's te kunnen realiseren. De kaders voor de bedrijfsvoering zijn opgenomen in de kadernota bedrijfsvoering.

Organisatie en personeel

Personele en organisatorische ontwikkelingen

In 2015 voeren twee ontwikkelingen op personeel en organisatorisch gebied de boventoon. Dit zijn de decentralisaties en de uitbesteding van de belastingtaken. Daarnaast zijn er nog enkele ontwikkelingen met een kleinere impact.

- **Decentralisaties**

Voor de uitvoering van decentralisaties maken we interne uitvoeringskosten. Ten tijde van het opstellen van deze begroting zijn er nog veel zaken rondom de decentralisaties onzeker: wetgeving is nog niet definitief en onduidelijk is welke taken we gezamenlijk in de regio oppakken en welke taken we zelf gaan doen. Bovendien heeft de raad nog geen besluiten genomen over inhoudelijke keuzes. Deze punten zijn van wezenlijk belang voor de personele en organisatorische invulling.

Veel gemeenten kiezen er voor om hiervoor een budget met een omvang van 10% van de uitvoeringskosten te reserveren. Voor Beesel zou dit uitgangspunt neerkomen op circa € 750.000. Wij zijn van mening dat dit te ruim is. In deze begroting hanteren we de volgende uitgangspunten en aannames:

- we onderscheiden een opstartfase en een structurele situatie
- in de opstartfase kiezen we voor flexibele capaciteit die we vooralsnog dekken uit de implementatiebudgetten en de opgebouwde reserves
- in de exploitatie nemen we de verwachte structurele budgetten op
- deze budgetten bevatten directe personele kosten, een bijdrage aan een regionaal bureau en kosten voor noodzakelijke ICT.

Dit resulteert in een budgettaire claim in deze begroting van € 360.000 in 2015 en € 500.000 voor de jaren daarna. Hiervan is voor de jaren 2015 tot en met 2017 jaarlijks € 100.000 incidenteel. Het betreft de hiervoor beschreven incidentele uitvoeringskosten. Voor de dekking van deze incidentele projectkosten 3D's onttrekken we in 2015 tot en met 2017 jaarlijks € 100.000 uit de investeringsreserve.

- **Uitbesteding belastingtaken**

Op grond van onderzoek en een offerte van Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) heeft het college besloten voor overgang van de belastingtaken naar BsGW. De raad dient deze keuze ten tijde van schrijven wel nog te bekrachtigen. Als dat gebeurt betekent dit dat wij met ingang van 2015 de uitvoering van onze belastingtaken onderbrengen bij BsGW. Hierdoor besparen we 2,95 fte, terwijl we 0,2 fte extra nodig hebben om de accountrol richting BsGW te kunnen invullen. We onderzoeken of we deze accountrol regionaal kunnen beleggen. De overgang van deze taken levert structureel een besparing op van € 75.000. De overgang vraagt echter ook eenmalige investeringen. Denk aan implementatiekosten, kosten i.v.m. afronding lopende belastingjaren, frictiekosten en goodwill. De verwachting is ook dat de kwaliteit tijdelijk zal teruglopen.

- **Boa**

In 2014 hebben wij een uitwisseling van de boa met gemeente Venlo opgezet. Met gesloten beurzen en voor de periode van één jaar hebben wij met de gemeente Venlo afgesproken dat onze boa zijn werkzaamheden in Venlo gaat verrichten, terwijl Venlose boa's werkzaamheden in de gemeente Beesel gaan verrichten.

- **APV en DHW**

In 2014 hebben wij taken op het gebied van de Drank- en Horecawet erbij gekregen. Deze taken, aangevuld met Bibob-onderzoeken, zijn specialistisch en beperkt in omvang. Daarom kopen wij deze taken in bij gemeente Venlo. In het verlengde hiervan start in 2014 een proef waarbij we onze taken en verantwoordelijkheden op het gebied van evenementenvergunningen en handhaving van de APV en DHW bij gemeente Venlo onderbrengen. Deze proef loopt door in 2015.

CAO-gemeenten

De VNG en de bonden hebben een onderhandelaars akkoord gesloten voor een nieuwe CAO-gemeenten. Bij het schrijven van deze begroting moeten de leden zich nog uitspreken over het onderhandelaars akkoord. In deze begroting hebben we de financiële gevolgen van het onderhandelaars akkoord verwerkt. De financiële gevolgen zijn:

- 1% structurele loonsverhoging vanaf 1 oktober 2014,
- € 50 structurele loonsverhoging per maand vanaf 1 april 2015

Om deze CAO-verhoging te dekken ramen we voor 2015 € 78.150 en vanaf 2016 € 91.300.

Pensioenvoorziening wethouders

In onderstaande tabel geven we een overzicht van het verloop van de voorziening pensioenen wethouders in de begrotingsperiode.

Bedragen x € 1.000

Voorziening pensioen wethouders	2015	2016	2017	2018
Stand 1/1	1.445	1.474	1.503	1.608
stortingen primaire begroting	67	67	67	67
onttrekkingen ingegaande pensioenen	-38	-38	38	38
Stand 31/12	1.474	1.503	1.608	1.713

Informatisering en automatisering

Het belangrijkste aandachtspunt voor de komende jaren blijft het realiseren van de elektronische gemeente. Wij ondersteunen steeds meer processen en producten digitaal. Om verder vorm te geven aan de elektronische gemeente staan voor 2015 de volgende activiteiten op de planning:

- Voortzetten implementatie van het Document Managementsysteem (Verseon);
- Inrichten en optimaliseren van landelijke en gemeentelijke Basisregistraties;
- Inrichten en optimaliseren van de website, e-producten en MidOffice;
- Beheer van de informatievoorziening;

Deze investeringen leiden tot andere onderhoudsbedragen. Deze bedragen komen meestal tot uiting in het daaropvolgende jaar.

Om de elektronische overheid verder vorm te geven, blijven we investeren. Deels door onze eigen ambitie, zoals de website en het document management systeem. Maar vaak op basis van een wettelijke verplichting, bijvoorbeeld de landelijke basisregistraties en de Digi-voorzieningen. Voor de komende jaren is de ambitie om desondanks onze leasetermijnen niet te laten groeien.

Kosten bedrijfsvoering

In onderstaande tabel geven we een meerjarig overzicht van de belangrijkste kostenontwikkeling op het gebied van bedrijfsvoering.

Bedragen x € 1.000

Kosten bedrijfsvoering	2015	2016	2017	2018
Personeelskosten	6.162	6.140	6.120	6.117
Griffie	148	148	148	148
Rekenkamercommissie	17	17	17	17
Huisvestingskosten				
Gemeentehuis	466	455	448	449
Gemeenteloods	99	99	98	97
Totaal huisvestingskosten	565	553	546	546
Automatiseringskosten	588	596	599	600
Kosten facilitaire dienstverlening				
Catering- en bodediensten, copie- en printwerk, telefonie etc.	298	298	295	298

E Verbonden partijen

Bestaande verbonden partijen met financieel belang

De verbondenheid kan tweeledig zijn. Een financiële verbondenheid of een bestuurlijke verbondenheid. Voor wat betreft de financiële verbondenheid betreft het partijen waarin de gemeente heeft deelgenomen in het aandelenkapitaal. In onderstaande tabel treft u aan een overzicht van het aandelenbezit van de gemeente in deze partijen per 31 december 2013. De aandelen Attero N.V. hebben we in 2014 verkocht. Deze staan derhalve niet meer in onderstaande tabel

	Aantal	Nominale waarde		Balans	Verschil	Resultaat x €1.000
		per aandeel	totaal			
BNG	66.300	€ 2,50	€ 165.750	€ 150.428	€ 15.322	€ 283.000
Enexis Holding NV	180.900	€ 1,00	€ 180.900	€ 121.613	€ 59.287	€ 239.000
Vordering op Enexis BV	2.417	€ 0,01	€ 24	€ 24	€ 0	€ 12-
CBL Vennootschap BV	2.417	€ 0,01	€ 24	€ 24	€ 0	\$ 10
Verkoop Vennootschap BV	2.417	€ 0,01	€ 24	€ 24	€ 0	€ 62.100-
Claim Staat Vennootschap BV	2.417	€ 0,01	€ 24	€ 24	€ 0	€ 14-
N.V. Industriebank LIOF	15	€ 113,45	€ 1.702	€ 1.702	€ 0-	€ 500
Waterleidingmij (WML)	5	€ 4.538,00	€ 22.690	€ 27.227	€ 4.537-	€ 11.600
Nazorg Limburg BV	310	€ 0,45	€ 140	€ 140	€ 1-	€ 1.100
NV Greenport	76.383	€ 0,01	€ 764	€ 764	€ 0-	€ 257-
Totaal			€ 372.042	€ 301.970	€ 70.072	

In dit overzicht is tevens een aansluiting met de balans gemaakt. Het verschil tussen de nominale waarde van de aandelen met de balanswaardering is ontstaan door herschikkingen van het aandelenkapitaal die hebben plaatsgehad. Omdat deze herschikkingen met gesloten beurzen zijn verlopen blijft de balanswaardering ongewijzigd. Het BBV schrijft voor dat we aandelen waarderen tegen de verkrijgingprijs.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Gevestigd: Den Haag

Visie

De BNG is een verbonden partij waarin de gemeente een financieel belang heeft als aandeelhouder. Het dividend zetten we in de begroting als structureel dekkingsmiddel in. Het financiële belang voor de gemeente is dus aanzienlijk. De aandelen zijn niet verhandelbaar en ook niet beursgenoteerd.

Relatie met de programma's

BNG is opgenomen in programma 5.4 Middelen en Bedrijfsvoering.

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt

De NV Bank Nederlands Gemeenten (BNG) is de bank van en voor de overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen die de gemeente bezit.

Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar

Eigen Vermogen eind 2013 bedroeg € 3.430 mln., begin 2013 was dit € 2.752 mln.

Vreemd Vermogen eind 2013 bedroeg € 127.753 mln., begin 2013 was dit € 139.476 mln.

Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft

Niet van toepassing.

Risico's

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing gaan we nader in op de risico's als gevolg van het schatkistbankieren. We hebben het dividend geraamd conform aanwijzingen van de Provincie. Er zijn geen verdere risico's bekend.

Enexis Holding N.V.

Gevestigd: Rosmalen

Visie:

ENEXIS is een verbonden partij waarin de gemeente een financieel belang heeft als aandeelhouder. Het dividend hebben we in de begroting in als structureel dekkingsmiddel. Het financiële belang voor de gemeente is dus aanzienlijk. De aandelen zijn niet verhandelbaar en ook niet beursgenoteerd

Relatie met de programma's

Enexis N.V. is opgenomen in programma 5.3 Wonen en Leefomgeving .

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt

De vennootschap heeft ten doel:

1. het (doen) distribueren en het (doen) transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water;
2. het in stand houden, (doen) beheren, doen exploiteren en (doen) uitbreiden van distributie en transportnetten met annexen voor energie;
3. het doen uitvoeren van alle taken die ingevolge de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld;
4. het binnen de wettelijke grenzen ontplooiën van andere operationele en ondersteunende activiteiten.

Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar

Eigen Vermogen per 31 december 2013 bedroeg € 3.370 mln., begin 2013 was dit € 3.244 mln.

Vreemd Vermogen per 31 december bedroeg € 2.895 mln., begin 2013 was dit € 3.779 mln.

Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft

Niet van toepassing.

Risico's

Gezien de huidige economische situatie zijn de winstverwachtingen en dividenden onzeker. We hebben de dividenden geraamd conform aanwijzingen van de Provincie. Er zijn geen verdere risico's bekend.

Vordering op Enexis B.V.

Gevestigd: Den Bosch

Visie:

Vordering op ENEXIS B.V. is een verbonden partij waarin de gemeente een financieel belang heeft als aandeelhouder. De rente op de verstrekte leningen zetten we in de begroting in als structureel dekkingsmiddel. Het financiële belang voor de gemeente is dus aanzienlijk. De aandelen zijn niet verhandelbaar en ook niet beursgenoteerd

Relatie met de programma's

Vordering op ENEXIS is opgenomen in programma 5.3 Wonen en Leefomgeving.

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt

In de Wet Onafhankelijk Netbeheer staat opgenomen dat het niet wenselijk is dat na splitsing van Essent financiële kruisverbanden blijven bestaan en omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is derhalve besloten om de lening (vordering) niet mee te verkopen aan RWE, maar over te dragen aan de aandeelhouders. Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland dient Essent uiterlijk vòòr 1 januari 2011 gesplitst te zijn in een Netwerkbetrijf en een Productie- en Levering Betrijf. Deze verplichte splitsing is inmiddels al doorgevoerd per 30 juni 2009. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en electriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis B.V. over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze onverschuldigd gebleven en omgezet in een lening van Essent Nederland B.V.

Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar

Eigen Vermogen eind 2013 bedroeg € 82.250, begin 2013 was dit € 94.168.

Vreemd Vermogen eind 2013 bedroeg € 862 mln., begin 2013 was dit € 1.367 mln.

Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft

Niet van toepassing.

Risico's

Er zijn geen risico's bekend.

CBL Vennootschap B.V. (Cross Border Leases)

Gevestigd: Den Bosch

Visie

CBL Vennootschap B.V. is een verbonden partij waarin de gemeente een financieel belang heeft als aandeelhouder. De aandelen zijn niet verhandelbaar en ook niet beursgenoteerd

Relatie met de programma's

CBL Vennootschap B.V. is opgenomen in programma 5.3 Wonen en Leefomgeving.

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt

De functie van deze CBL Vennootschap BV is dat zij de Verkopende Aandeelhouders zal vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Enexis en Essent) van het CBL Fonds en in eventuele andere relevante CBL-aangelegenheden en zal fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen namens aandeelhouders in en uit het CBL Fonds. Ter voorkoming van misverstanden: het CBL Fonds zelf is niets meer dan een bankrekening die zal worden aangehouden bij een gerenommeerde bank waarop het afgesproken bedrag zal worden gestort en aangehouden. Voor zover na beëindiging van alle CBLs en de betaling uit het CBL Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingvergoedingen nog geld overblijft in het CBL Fonds, wordt het resterende bedrag weer in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en Verkopende Aandeelhouders.

Naast het feit dat deelname in CBL Vennootschap BV de noodzakelijke randvoorwaarden creëert voor maximalisatie van de verkoopopbrengst van Essent en een optimale (financiële) risicoafdekking voor eventuele aansprakelijkheid van de publieke aandeelhouders, is het deelnemen door de Verkopende Aandeelhouders in CBL Vennootschap BV om de volgende redenen in het openbaar belang:

1. Redenen waarom het medebeheer van het CBL Fonds en de vertegenwoordiging inzake CBL aangelegenheden door de Verkopende Aandeelhouders wordt gebundeld in CBL Vennootschap BV en niet individueel wordt gedaan door ongeveer 140 aandeelhouders zijn gelegen in argumenten van flexibiliteit, eenvoudiger coördinatie en beheersbaarheid. Het is in

de praktijk vrijwel ondoenlijk om met ongeveer 140 separate partijen het (mede)beheer te voeren over een fonds. Ook in de context van communicatie over, en besluitvorming met betrekking tot, de onderliggende CBL's zelf, is het efficiënter, sneller en goedkoper om met één partij van doen te hebben in plaats van met ongeveer 140. Deze argumenten van eenvoudiger coördinatie en efficiëntie gelden niet alleen in de relatie tussen de aandeelhouders onderling, maar zijn ook aspecten die door Essent, Enexis en RWE als van wezenlijk belang voor de toekomstige verhouding worden beschouwd.

2. Hoewel niet te maken hebbend met CBL Vennootschap BV, maar met het CBL Fonds, is het openbaar belang ook bijzonder gediend met het bestaan van het CBL Fonds omdat dit (i) het risico van de aandeelhouders jegens de wederpartijen van de CBL's deels beperkt en (ii) leidt tot een heldere en eenvoudige (namelijk 50%-50%) aansprakelijkheidsverdeling (althans voor het bedrag dat in het CBL Fonds zit) van CBL risico's tussen Verkopende Aandeelhouders en RWE.

Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar

Eigen Vermogen eind 2013 bedroeg \$ 9,9 mln., begin 2013 was dit \$ 129.000.

Vreemd Vermogen eind 2013 bedroeg \$ 103.732, begin 2013 was dit \$ 9,9 mln.

Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft

Niet van toepassing.

Risico's

Er zijn geen risico's bekend.

Verkoop Vennootschap B.V.

Gevestigd: Den Bosch

Visie

Verkoop Vennootschap is een verbonden partij waarin de gemeente een financieel belang heeft als aandeelhouder. De aandelen zijn niet verhandelbaar en ook niet beursgenoteerd

Relatie met de programma's

Verkoop Vennootschap B.V. is opgenomen in programma 5.3 Wonen en Leefomgeving

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt

In het kader van de transactie met RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties gegeven aan RWE. Het overgrote merendeel van deze garanties is door de verkopende aandeelhouders op het moment van verkoop van Essent PLB aan RWE overgedragen aan deze deelneming, die vanaf het moment van oprichting dus ook aansprakelijk is mochten een of meer van deze garanties onjuist blijken te zijn. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende ene bepaalde tijd op een aparte bankrekening zal worden aangehouden (in jargon: in escrow zal worden gestort). Buiten het bedrag dat in escrow zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet verder aansprakelijk voor inbreuken op garanties.

Daarmee is de functie van Verkoop Vennootschap B.V. dus tweërlei. Als vennootschap die vrijwel alle garanties onder de verkoopovereenkomst heeft overgenomen van de verkopende aandeelhouders zal zij eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RWE. Daarnaast treedt Verkoop Vennootschap B.V. op als vertegenwoordiger van de verkopende aandeelhouders met betrekking tot het geven van instructies aan de escrow agent wat betreft het beheer van het bedrag dat in escrow wordt gestort.

Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar

Eigen Vermogen eind 2013 bedroeg € 347,3 mln., begin 2013 was dit € 415,9 mln.

Vreemd Vermogen eind 2013 bedroeg € 98,1 mln., begin 2013 was dit € 30,4 mln.

Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft

Niet van toepassing.

Risico's

Er zijn geen risico's bekend.

Claim Staat Vennootschap B.V.

Gevestigd: Den Bosch

Visie

Claim Staat Vennootschap B.V. is een verbonden partij waarin de gemeente een financieel belang heeft als aandeelhouder. De aandelen zijn niet verhandelbaar en ook niet beursgenoteerd.

Relatie met de programma's

Claim Staat Vennootschap is opgenomen in programma 5.3 Wonen en Leefomgeving

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt

Met toestemming van de aandeelhouders hebben Essent en Essent Nederland B.V. een procedure tegen de Staat der Nederlanden gestart. Zij vragen een verklaring voor recht dat bepaalde bepalingen van de splitsingswetgeving onverbindend zijn. Als gevolg van de, in de ogen van Essent, onverbindende wetgeving en de daarop doorgevoerde splitsing lijden de aandeelhouders schade. Hiervoor is deze Vennootschap opgericht. Naast het feit dat deelname in de Claim Staat Vennootschap B.V. de noodzakelijke randvoorwaarden creëert voor maximalisatie van de verkoopopbrengst Essent, is het deelnemen in de Claim Staat Vennootschap in het openbaar belang om redenen van flexibiliteit, eenvoudiger coördinatie en beheersbaarheid. Gezamenlijk kan men beter, goedkoper en eenvoudiger procederen.

Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar

Eigen Vermogen eind 2013 bedroeg € 52.387, begin 2013 was dit € 66.482.

Vreemd Vermogen eind 2013 bedroeg € 12.484, begin 2013 was dit € 1.785.

Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft

Niet van toepassing.

Risico's

Er zijn geen risico's bekend.

NV Industriebank LIOF

Gevestigd: Maastricht

Visie:

Het bevorderen van de werkgelegenheid in de gemeente, door het stimuleren van kredietverlening tegen goede randvoorwaarden aan innovatieve ondernemingen door participatie in de Industriebank LIOF.

Relatie met de programma's

NV Industriebank LIOF is opgenomen in programma 5.3 Wonen en Leefomgeving.

Het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd

Bijdragen aan de verbetering van de sociaaleconomische structuur en de werkgelegenheid in de provincie Limburg.

Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar

Eigen Vermogen eind 2013 bedroeg € 97,2 mln., begin 2013 was dit € 96,7 mln.

Vreemd Vermogen eind 2013 bedroeg € 61,8 mln., begin 2013 was dit € 56,4 mln.

Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft

Niet van toepassing.

Risico's

Er zijn geen risico's bekend.

NV Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)

Gevestigd: Maastricht

Visie:

De kerntaak van WML is het duurzaam en doelmatig leveren van leidingwater aan inwoners, bedrijven en (overheids)instellingen in Limburg. Drinkwater van uitstekende kwaliteit, 24 uur per dag en met de juiste druk. WML stelt de openbare watervoorziening veilig, beschermt bronnen en stimuleert duurzaam gebruik van water.

Relatie met de programma's

WML is opgenomen in programma 5.3 Wonen en Leefomgeving.

Het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd

WML voorziet in de behoefte aan drinkwater in Limburg door winning, zuivering en distributie.

De N.V. WML is de drinkwaterproducent en -leverancier voor de gehele Provincie Limburg.

Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar

Eigen Vermogen eind 2013 bedroeg € 171,5 mln., begin 2013 was dit € 159,8 mln.

Vreemd Vermogen eind 2013 bedroeg € 401,6 mln., begin 2013 was dit € 393,4 mln.

Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft

Niet van toepassing.

Risico's

Er zijn geen risico's bekend.

Nazorg Limburg / Bodemzorg Limburg

Gevestigd: bedrijventerrein bij Maastricht Aachen Airport

Visie:

Nazorg Limburg streeft ernaar om gesloten stortplaatsen een nuttige en verantwoorde bestemming te geven.

Relatie met de programma's

Nazorg Limburg is opgenomen in programma 5.3 Wonen en Leefomgeving.

Het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd

Uitvoering nazorgtaak van stortplaatsen die vóór 1 september 1996 zijn gesloten.

Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar

Eigen Vermogen eind 2013 bedroeg € 2,1 mln., begin 2013 was dit € 1 mln.

Vreemd Vermogen eind 2013 bedroeg € 19,7 mln., begin 2013 was dit € 19 mln.

Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft

Niet van toepassing.

Risico's

Er zijn geen risico's bekend.

NV Greenport Venlo Innovation Center (NV GPVIC)

Gevestigd: Venlo

Visie:

Het leveren van een bijdrage aan de groei van de Greenport Venlo Regio door het stimuleren van innovatie. GVIC richt zich hierbij op de sectoren Fresh-Food-Flowers, Logistiek en Industrie.

Relatie met de programma's

GVIC is opgenomen in programma 1 Strategie.

Het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd

Een substantiële bijdrage leveren aan de versterking van de economische structuur van de Regio Venlo door:

- De economische (toegevoegde) waarde van Greenport Venlo te verhogen met 1 miljard euro in 2020
- Concurrentievoordeel voor bedrijven door duurzaam ondernemen te realiseren

Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar

Eigen Vermogen eind 2013 bedroeg € 245.673, begin 2013 was dit € 502.726.

Vreemd Vermogen eind 2013 bedroeg € 365.527, begin 2013 was dit € 339.772.

Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft

Niet van toepassing.

Risico's

Er zijn geen risico's bekend.

Verbonden partijen met bestuurlijke verbondenheid

Partijen voor wat betreft bestuurlijke verbondenheid zijn opgenomen in onderstaande tabel

Verbonden partij	Bijdrage 2015	Resultaat 2013	Eigen Vermogen	Vreemd vermogen
Veiligheidsregio Limburg Noord	€ 1.030.578	€ 355.780	€ 3.971.740	€ 50.216.340
Werkvoorzieningschap Aanvullende Arbeid (WAA)	€ 303.000	€ 735.000	€ 1.444.000	€ 7.635.000
GR Maasveren	€ 0	€ 1.293.645	€ 1.293.645	€ 0

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR)

De regiogemeenten zijn op dit moment volop aan de slag met het oprichten van de MGR. In de raadsvergadering van 6 oktober 2014 vragen we de raad om in te stemmen met deze MGR. De MGR is een samenwerkingsverband dat uitsluitend gericht is op uitvoerende taken, taken die onder de zeggenschap van colleges vallen. De gemeenteraad heeft geen besluitvormingsbevoegdheid. Hij mag deelname alleen weigeren als de regeling in strijd is met de wetgeving of het algemeen belang. De MGR zal naar verwachting per 1 november 2014 in werking treden.

Veiligheidsregio Limburg-Noord

Gestigd: Venlo

Visie

Samenwerken waar dit meerwaarde heeft waarbij wordt deelgenomen aan gemeenschappelijke regelingen. Strategische wordt dit niet alleen bekeken vanuit de voordelen die het oplevert voor de eigen inwoners, maar ook vanuit de bijdrage die de gemeente kan leveren voor de burgers in de regio.

Relatie met de programma's

De Veiligheidsregio Limburg Noord is opgenomen in programma 2.4 Blijvend voorzien (GGD) en programma 5.1 Openbare orde en veiligheid (brandweer).

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt

De Veiligheidsregio Limburg-Noord geeft vorm en inhoud aan intergemeentelijke samenwerking op de schaal van Noord- en Midden-Limburg en heeft tot doel:

I. De behartiging van de belangen van de gemeenten en hun ingezetenen op het gebied van:

- a) de brandweezorg;
- b) de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- c) de rampenbestrijding en crisisbeheersing;
- d) het bevorderen van de multidisciplinaire uitvoering van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de bestrijding van zware ongevallen;
- e) het bevorderen van een samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio.

II. De behartiging van die taken die door de wet- en regelgeving aan gemeenten zijn toegekend op het gebied van collectieve preventie volksgezondheid en maatschappelijke zorg en waarvoor samenwerking tussen gemeenten op de schaal van de regio uit het oogpunt van verhoging van efficiency en effectiviteit wordt vereist.

Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente/provincie in de verbonden partij heeft

Dit is niet van toepassing.

Risico's

Voor informatie over de risico's verwijzen we naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Werkvoorzieningschap Aanvullende Arbeid (WAA)

Gevestigd: Venlo

Visie

WAA heeft als beleidsvisie dat zij voor alle personen in de regio die zijn aangewezen op de WSW, passende arbeid wil realiseren in een zoveel als mogelijke reguliere arbeidsomgeving.

Relatie met de programma's

Het WAA is opgenomen in programma 2.2 Participatiewet-decentralisatie.

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt

De doelstelling van het WAA is het - voor en namens de deelnemende gemeenten- als gemeenschappelijke regeling uitvoering geven aan de verplichtingen die voortvloeien uit de Wet sociale werkvoorziening (WSW) in de regio Venlo tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.

Het WAA voert de WSW (Wet Sociale Werkvoorziening) uit in opdracht van de gemeenten Beesel, Bergen en Venlo. De organisatie WAA en RSW zijn met ingang van 2004 in twee delen geknipt en ondergebracht in een publiekrechtelijke organisatie (WAA Gemeenschappelijke regeling) en een private uitvoeringsorganisatie (WAA groep NV). Het WAA is 100% aandeelhouder van de WAA groep NV. De gemeente wordt in het bestuur van het werkvoorzieningschap vertegenwoordigd door een lid van ons college.

Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente/provincie in de verbonden partij heeft

Dit is niet van toepassing.

Risico's

De financiële resultaten van het werkvoorzieningschap zijn voor rekening en risico van de deelnemende gemeenten. Voor meer informatie verwijzen we naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

GR Maasveren

Gevestigd: Horst aan de Maas

Visie

Het in stand houden van een vijftal veerverbindingen over de Maas

Relatie met de programma's

Maasveren is opgenomen in programma 5.3 Wonen en Leefomgeving.

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt

De veerdiensten zijn van oudsher onderdeel van het Noord-Limburgse wegennet.

De Maasveren kennen een tweeledig gebruik:

- het regionale verkeer door de bewoners van de regio zelf, woon-werkverkeer, woon-schoolverkeer, sociaal maatschappelijk verkeer en overige economisch verkeer met in het bijzonder landbouwverkeer;
- toeristisch-recreatief verkeer, zowel een belangrijk als attractief onderdeel van fietsroutes (alle veerdiensten zijn onderdeel van het regionaal fietsroutenetwerk), als ook voor het autoverkeer, wandelaars en motoren.

Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente/provincie in de verbonden partij heeft

Dit is niet van toepassing.

Risico's

Voor informatie over de risico's verwijzen we naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

F Grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid heeft een invloed op en samenhang met de raadspreferente programma's 3. Fysieke leefomgeving en 4. Recreatie en toerisme en met het niet-raadspreferente deelprogramma 5.3 Wonen en omgeving. In de programmabegroting hebben we het grondbeleid ondergebracht in programma 3. Fysieke leefomgeving.

Financiële positie

De algemene reserve van het grondbedrijf hebben we in 2014 samengevoegd met de algemene reserve. Het saldo van deze algemene reserve bedraagt per 1 januari 2015 € 1.817.680. De maximale limiet van deze reserve is € 1.900.000. Het minimumsaldo is bepaald op € 1.500.000.

Overzicht lopende complexen

We schetsen over de lopende complexen het volgende totaalbeeld:

Exploitatiegegevens	Parklaan / St. Lambertusweg	Sint Lambertusweg / Scheiweg	Oppe Brik	Totaal
Einde looptijd	2015	2015	2020	
Restcapaciteit in m2 per 1 januari 2015	0	0	38.496	38.496
Restcapaciteit in kavels per 1 januari 2015	0	0	nnb	nnb
Boekwaarde per 31 december 2013	-196.841	-57.754	1.868.075	1.613.480
Verwacht exploitatiesaldo Eindwaarde (-) is nadelig	41.149	246.268	0	287.417

Nieuwe exploitaties

Uitbreiding bedrijventerrein Roversheide

Deze uitbreiding hebben we in handen gegeven van een projectontwikkelaar. In 2015 leggen we het bestemmingsplan ter vaststelling aan de gemeenteraad voor.

Ontwikkeling Oppe Brik

Eind 2012 heeft de raad besloten om zes hectare industrieterrein in de dorpskern Offenbeek aan te kopen. Op het terrein, dat wordt begrensd door de Keulseweg, de Mariastraat, de Greswarenstraat en het spoor bouwen we in acht jaar tijd een woonwijk met 148 woningen (koop en huur) voor verschillende doelgroepen, 10 zogenaamde woon-werkeenheden en 1 woon-werkvilla. We pogen een gedeelte van de voormalige fabriekspanden te behouden als cultureel erfgoed.

We hebben met Stichting WoonGoed 2-Duizend een intentie-overeenkomst gesloten voor het realiseren van 105 sociale huurwoningen in het plan.

Complexen die we nog niet in exploitatie hebben genomen of niet zelf uitvoeren:

Complex	Verwachte opbrengst	Toelichting
Uitbreiding Roversheide	Niet van toepassing	Dit plan wordt door een projectontwikkelaar voor zijn rekening uitgevoerd. We lopen hier geen financiële risico's.

Overige zaken

Aan de hand van bevolkingsprognoses van de Provincie voor de lange termijn (tot 2020) hebben wij de toekomstige woningbehoefte berekend voor de kernen Beesel, Offenbeek en Reuver. Tot het jaar 2020 moeten we rekening houden met een autonome woningbehoefte van ca. 40-50 woningen per jaar voor de kernen Reuver en Offenbeek en 4 tot 5 woningen per jaar voor de kern Beesel. De restcapaciteit van de bestaande plannen is niet toereikend om in deze behoefte te voorzien. In 2015 toetsen we met een woonbehoefteonderzoek de actuele kwalitatieve en kwantitatieve behoefte om daarmee het woningbouwprogramma te kunnen actualiseren en de behoefte aan bouwlocaties te kunnen aangeven.

G Lokale heffingen

Onroerende Zaak Belasting

In deze begroting verhogen we het tarief van de OZB conform de percentages in de onderstaande tabel.

Tabel ontwikkeling OZB

	totaal
2013	10,0%
2014	4%
2015	4%
2016	4%
2017	4%
2018	10%

In de onderstaande tabel geven we de OZB tarieven in % van de WOZ-waarde aan.

Tabel tarieven OZB

	2014 Na vaststelling WOZ-waarden	2015 Voor vaststelling WOZ-waarden
Gebruikers niet-woningen	0,1335	0,1388
Zakelijke gerechtigden woningen	0,1059	0,1101
Zakelijke gerechtigden niet-woningen	0,1656	0,1722

Afvalstoffenheffing

Het tarief vastrecht handhaven we meerjarig op € 86,00. De tekorten of overschotten verrekenen we met de egalisatiereserve afvalstoffenheffing.

De variabele tarieven blijven in 2015 ongewijzigd. Per liter containerinhoud berekenen we € 0,023 per liter containerinhoud. Een gemiddeld gezin betaalt in 2015 in totaal ca. € 45,00 voor de ledigingen. De reinigingsrechten (inclusief variabel tarief en tarief zaterdagstort) zijn 100% kostendekkend.

Tabel ontwikkeling variabele tarieven afvalstoffen

	Tarief 2015
Tarieven reguliere containers	
25 liter container	€ 0,60
60 liter container	€ 1,40
140 liter container	€ 3,25
240 liter container	€ 5,50
Tarieven ondergrondse voorziening (Bösdael en Raadhuisplein)	
Volume 20 liter	€ 0,45
Volume 40 liter	€ 0,95
Volume 60 liter	€ 1,40

Rioolheffing

Voor 2015 verhogen we het tarief van € 190,50 naar € 192,00. In de jaren 2016 en verder blijft het tarief conform het GRP € 192,00.

Hondenbelasting

Het tarief voor de hondenbelasting blijft in 2015 ongewijzigd.

Tabel ontwikkeling tarief hondenbelasting

Tarief 2015	
Eén hond	€ 40,00
Twee honden	€ 95,00
Drie honden	€ 155,00
Kennel	€ 105,00

Toeristenbelasting

In 2014 is het tarief met € 0,20 naar € 1,00 gestegen. Dit tarief blijft in 2015 en 2016 ongewijzigd. In 2017 verhogen we het tarief met een driejarige index van € 0,10 naar € 1,10 p.p.p.o..

Belastingdruk

De belastingdruk voor een gemiddeld gezin met een eigen woning ziet er als volgt uit.

Belastingdruk Beesel	2014	2015	2016	2017	2018
OZB zakelijk gerechtigde	€ 182,00	€ 190,00	€ 197,00	€ 205,00	€ 225,50
Rioolheffing	€ 190,50	€ 192,00	€ 192,00	€ 192,00	€ 192,00
Afvalstoffenheffing (vast recht)	€ 86,00	€ 86,00	€ 86,00	€ 86,00	€ 86,00
Ledigingen	€ 45,00	€ 45,00	€ 45,00	€ 45,00	€ 45,00
Totaal	€ 503,50	€ 513,00	€ 520,00	€ 528,00	€ 548,50
Stijging absoluut		€ 9,50	€ 7,00	€ 8,00	€ 20,50
Stijging procentueel		1,88%	1,36%	1,54%	3,88%

In de provincie Limburg zijn wij al jaren de goedkoopste gemeente qua belastingdruk. Hierbij tekenen we aan dat enkele van deze gemeenten geen 100% kostendeckendheid doorrekenen wat betreft afvalstoffenheffing en/of rioolrecht. In onderstaande tabel geven we de gemiddelde lasten in Limburg in vergelijking met Beesel. We houden de gemiddelde lasten in de provincie voor 2015 tot en met 2018 gelijk aan de ramingen voor 2014 omdat we voor 2015 tot en 2018 geen informatie hebben.

Belastingdruk Provincie	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
OZB zakelijk gerechtigde	€ 242,00	€ 242,00	€ 242,00	€ 242,00	€ 242,00
Rioolrechten	€ 203,00	€ 203,00	€ 203,00	€ 203,00	€ 203,00
Afvalstoffenheffing / ledigingen	€ 221,00	€ 221,00	€ 221,00	€ 221,00	€ 221,00
Totaal Provincie	€ 666,00	€ 666,00	€ 666,00	€ 666,00	€ 666,00
Totaal Beesel	€ 503,50	€ 513,00	€ 520,00	€ 528,00	€ 548,50
Verhouding Beesel t.o.v. provincie	76 %	77 %	78 %	79 %	82 %

Uit deze tabel blijkt dat de gemiddelde belastingdruk in Beesel ruim onder het provinciale gemiddelde blijft. In deze vergelijking verhogen we wel de tarieven van Beesel maar we laten de provinciale tarieven op het niveau 2014 staan. Het is realistisch om te stellen dat ook de provinciale tarieven in 2015 tot en met 2018 stijgen. De werkelijke verhouding tussen de belastingdruk in Beesel en het provinciale gemiddelde is daarom gunstiger voor Beesel.

3. Het programmaplan

Het programmaplan bestaat uit twee delen, te weten het raadspreferente deel en het niet-raadspreferente deel. Hieronder geven we een financiële samenvatting die we in de volgende paragrafen per onderdeel verder uitwerken.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten						
RAADSPREFERENT						
1. Strategie	158	185	178	178	200	200
2. Maatschappelijke leefruimte						
- 2.1 Wmo - decentralisatie	2.908	3.300	5.396	5.518	5.435	5.324
- 2.2 Participatiewet - decentralisatie	7.124	7.067	8.100	8.479	8.642	8.694
- 2.3 Jeugdzorg - decentralisatie	264	206	2.920	2.887	2.801	2.822
- 2.4 Blijvend voorzien	2.343	2.271	2.170	2.188	2.151	2.169
3. Ruimtelijke ontwikkeling	3.825	365	394	389	393	396
4. Recreatie & toerisme	302	242	288	220	220	223
TOTAAL RAADSPREFERENT	16.923	13.636	19.446	19.857	19.843	19.828
5. NIET RAADSPREFERENT						
- 5.1 Openbare orde en veiligheid	2.329	2.425	2.399	1.457	1.467	1.463
- 5.2 Onderwijs	1.352	1.286	1.262	1.257	1.549	1.541
- 5.3 Wonen en leefomgeving	5.072	5.540	4.987	4.959	4.886	4.790
- 5.4 Middelen en bedrijfsvoering	4.866	4.049	4.169	4.327	4.262	4.291
Totaal lasten	30.543	26.935	32.262	31.857	32.006	31.911
Baten						
RAADSPREFERENT						
1. Strategie	39	30	30	30	30	30
2. Maatschappelijke leefruimte						
- 2.1 Wmo - decentralisatie	310	278	308	308	308	308
- 2.2 Participatiewet - decentralisatie	5.985	5.532	3.968	4.378	4.674	4.831
- 2.3 Jeugdzorg - decentralisatie	0	0	0	0	0	0
- 2.4 Blijvend voorzien	307	122	168	169	167	168
3. Ruimtelijke ontwikkeling	3.855	179	156	156	156	156
4. Recreatie & toerisme	-40	0	0	0	0	0
TOTAAL RAADSPREFERENT	10.457	6.140	4.630	5.041	5.336	5.493
5. NIET RAADSPREFERENT						
- 5.1 Openbare orde en veiligheid	199	50	55	55	64	53
- 5.2 Onderwijs	85	96	138	96	96	96
- 5.3 Wonen en leefomgeving	3.216	3.134	3.274	3.087	3.375	3.014
- 5.4 Middelen en bedrijfsvoering	16.080	16.278	22.932	23.100	22.979	22.964
Totaal baten	30.037	25.698	31.029	31.378	31.850	31.619
Totaal saldo van baten en lasten	-506	-1.237	-1.233	-479	-156	-292

Mutaties reserves						
RAADSPREFERENT						
1. Strategie	7	0	0	0	0	0
2. Maatschappelijke leefruimte						
- 2.1 Wmo - decentralisatie	174	-75	0	0	0	0
- 2.2 Participatiewet - decentralisatie	102	76	100	100	100	0
- 2.3 Jeugdzorg - decentralisatie	8	0	0	0	0	0
- 2.4 Blijvend voorzien	50	4	6	6	6	6
3. Ruimtelijke ontwikkeling	-239	-3	0	0	0	0
4. Recreatie & toerisme	138	-60	74	0	0	0
TOTAAL RAADSPREFERENT	239	-57	179	106	106	6
5. NIET RAADSPREFERENT						
- 5.1 Openbare orde en veiligheid	733	677	1.025	88	90	91
- 5.2 Onderwijs	120	53	11	53	41	40
- 5.3 Wonen en leefomgeving	241	416	-149	35	-231	10
- 5.4 Middelen en bedrijfsvoering	558	148	166	216	151	148
Totaal mutaties reserves	1.891	1.237	1.233	498	157	295
Totaal saldo van baten en lasten	-506	-1.237	-1.233	-479	-156	-292
Totaal mutaties reserves	1.891	1.237	1.233	498	157	295
Geraamd resultaat	1.385	0	0	19	1	3

3.1 Programma 1: Strategie

3.1.1 Wat willen we bereiken?

Inspanning	Beoogd resultaat
Zelfbewust optreden van Beesel op basis van de toekomstvisie.	Een bestuurskrachtige gemeente
Samenwerking met natuurlijke partners op basis van inhoud.	
Stimuleren van maatschappelijke initiatieven als facilitator, ondersteuner of verbinder.	

3.1.2 Wat gaan we ervoor doen?

Nieuwe verhouding overheid- samenleving

Een terugtrekkende overheid en een samenleving die steeds meer zelfsturend is, is een proces van jaren. Ook in 2015 werken we aan deze veranderende rol van overheid en samenleving. Om als gemeente als facilitator, ondersteuner of verbinder te kunnen optreden bij maatschappelijke initiatieven, nemen we een stimuleringsbudget op. Uit dit budget kunnen wij financiële of personele ondersteuning geven. De kracht hiervan zit in de flexibiliteit: geen toetsing aan vooraf gestelde voorwaarden (zoals bij subsidies), maar inspelen op de actualiteit. Het stimuleringsbudget voor deze maatschappelijke initiatieven ramen we € 15.000 voor 2015 en € 15.000 voor 2016.

Bestuurskracht

Eind 2014 starten wij een gesprek op om de vier lessen uit het bestuurskrachtonderzoek nadere inhoud te geven. Wij verwachten dat dit zijn vervolg krijgt in 2015. Eventuele kosten kunnen we nu nog niet voorzien. We stellen voor om eventuele kosten te dekken uit de reserves.

3.1.3 Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

1. Strategie	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Totaal lasten	158	185	178	178	200	200
Totaal baten	39	30	30	30	30	30
Totaal saldo van baten en lasten	118	155	148	148	170	170
Totaal mutaties reserves	-7	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat programma 1	111	155	148	148	170	170

In programma 1 hebben we geen investeringen opgenomen.

3.2 Programma 2: Maatschappelijke leefruimte

3.2.1 Wat willen we bereiken?

Inspanning	Beoogd resultaat
2.1 WMO - DECENTRALISATIE	
Correct uitvoeren rijks- en lokale regelingen op gebied van dagopvang, ondersteuning huishoudelijke hulp en leefvoorzieningen.	Burgers kunnen aanspraak maken op voorzieningen die hen ondersteunen om langer zelfstandig te wonen binnen hun sociale leefomgeving. De kwaliteit van leven verbeteren we hiermee.
Realiseren collectieve voorzieningen waar burgers gebruik van kunnen maken	Met en voor burgers voorzieningen realiseren waar ze zonder tussenkomst van de gemeente aanspraak op kunnen maken zodat ze langer zelfstandig kunnen wonen en de kosten van de gemeenschap beperkt blijven.
Goede communicatie over consequenties gemeentelijk en landelijk beleid	Burger is geïnformeerd over achtergrond nieuwe ontwikkelingen en beleid zodat hij weet wat de impact van beleid is en wat dit voor hem betekent
2.2 PARTICIPATIEWET - DECENTRALISATIE	
Uitvoeren rijks- en lokale regelgeving op gebied van inkomen en inkomensondersteuning en arbeidstoeleiding	Burgers krijgen een inkomen op minimum niveau dat hen in staat stelt op een volwaardige manier te participeren in samenleving. Daarnaast krijgen ze kansen een stap op de arbeidsladder te zetten en te groeien naar een betaalde baan.
2.3 JEUGDZORG - DECENTRALISATIE	
Uitvoeren rijks en lokale regelgeving op gebied van opvoedingsondersteuning, informatie voorziening en toezicht bij kwetsbare jongeren en gezinnen.	Zorg voor kinderen is geborgd waardoor zij kunnen opgroeien en ontwikkelen in een voor hen veilige leefomgeving.
2.4 BLIJVEND VOORZIEN	
In stand houden en/of mede realiseren voldoende maatschappelijke voorzieningen voor sportverenigingen, cultuurinstellingen, zorgaanbieders en scholen.	Het realiseren van betaalbare voorzieningen binnen de eigen gemeenschap die de leefbaarheid en woonplezier versterken.
Uitvoeren van rijks- en provinciale regelgeving op het gebied van cultureel erfgoed	Behouden en ontwikkelen van het bewustzijn van de waarde van cultureel erfgoed

3.2.2 Wat gaan we ervoor doen?

3.2.2.1 Deelprogramma 2.1: WMO – decentralisatie

Binnen de WMO is de inspanning de afgelopen jaren gericht geweest op het zoeken naar mogelijkheden om het goedkoper en efficiënter te doen. Mede ingegeven door te hoge uitgaven ten opzichte van de rijksuitkeringen. Hier zijn we goed in geslaagd door zelf de regie te pakken op de toegang tot de zorg, door in gesprek te gaan met zorgaanbieders en door burgers bewust te maken van hun eigen verantwoordelijkheid. Dit beleid handhaven we de komende jaren. Dit betekent dus ook dat we op zoek blijven gaan naar de grenzen die de wetgever ons geeft. Daarnaast realiseren we in overleg met burgers en vrijwilligers voorzieningen waar burgers behoefte aan hebben en gebruik van kunnen maken. Op basis van een 0-meting van o.a. de individuele voorzieningen op kernniveau gaan we hier concreet mee aan de slag.

Om de burger bewust te maken van de veranderende wetgeving en verantwoordelijkheden voeren we een goede communicatiecampagne. Dit is vastgelegd in het communicatietraject "We Doen het Gewoon Samen".

Budget taken WMO

In 2015 ramen we een budget van € 4.538.569 voor de uitvoering van de taken in het kader van de WMO. Hiervan ramen we € 2.462.434 voor de WMO-decentralisatie. Onze begroting stijgt hiermee fors. Uitgangspunt is dat beleidskeuzes moeten bewerkstelligen dat we binnen dit budget blijven. Zoals uit de risicoparagraaf blijkt is dit niet eenvoudig. Toch zien we in de ontwikkelingen binnen de laagdrempelige dagbesteding en binnen de huishoudelijke hulp mogelijkheden om scherp te begroten. Ons streven is nadrukkelijk om hier nog een besparing te behalen.

Ouderenwerk

In de periode 2009-2014 is binnen het project Vrijwillige Ouderenadviseurs gewerkt volgens de kerngerichte aanpak. Dit betekent dat senioren per kern worden aangeschreven met het aanbod voor een preventief huisbezoek door een vrijwillige ouderenadviseur. In 2015 evalueren we deze werkwijze en passen de werkwijze daar waar nodig aan.

Afspraken met stichting Wel.Kom

De afspraken met stichting wel.kom lopen van 2012 tot en met 2015. In 2014 starten we met de voorbereidingen voor het realiseren van het welzijnswerk na 2015. Hierbij onderzoeken we of het realistisch is vanaf 2017 een bedrag van € 25.000 te bezuinigen door taken anders te organiseren. Een gedeelte van dit budget (€ 15.000) van de professional zal in de middelen van sociale verrijking terugkomen om invulling te geven aan uitgangspunten van welzijn nieuwe stijl.

Kernbeheer

De totale lasten voor Kerngericht Werken bedragen vanaf 2015 structureel € 51.999. Het betreft een budget voor organisatie –en vergaderkosten van € 6.999 en een werkbudget van € 45.000. Het werkbudget dekken we door de jaarlijkse bijdrage van WoonGoed 2-duizend. Op dit moment is niet zeker of we na 2015 nog inkomsten ontvangen van WoonGoed 2-Duizend voor het Kerngericht Werken.

3.2.2.2 Deelprogramma 2.2: Participatiewet - decentralisatie

Naast een rechtmatige uitvoering van wet en regelgeving ligt de nadruk binnen dit thema op de toeleiding naar werk. Dit willen we realiseren door in samenwerking met de WAA, het op te richten Werkgeversservicepunt van de regio Noord-Limburg en zelf te ontwikkelen voorzieningen mogelijkheden te bieden burgers om zich te ontwikkelen op de arbeidsmarkt.

WWB, IOAW, IOAZ en BBZ

De inkomsten van deze wetten stijgen met een bedrag van € 719.415 (gebaseerd op data 2013). De lasten stijgen met € 532.582. Dit heeft alles te maken met het feit dat naar verwachtingen het aantal uitkeringsgerechtigden zal stijgen.

Bijdrage WAA

Als gevolg van het feit dat de WAA de beleidsdoelstelling om kostenneutraal te werken niet heeft gerealiseerd en de verwachting is dat dit ook de komende jaren zo zal zijn, stijgen onze kosten. Dit maakt dat we in 2015 € 161.700 extra moeten opnemen.

Doorbetaling WSW gelden

De inkomsten stijgen met € 249.077. Dit is het gevolg van het feit dat we een grotere taakstelling krijgen en meer mensen geplaatst zijn. Deze bedragen worden rechtstreeks doorgezet naar de WAA. De uitgaven stijgen dus ook.

Trajecten inburgering

Inburgering is niet meer verplicht. De kosten voor verplichte inburgeringstrajecten vervallen dan ook. Deze kosten en trajecten zetten we wel in als re-integratie instrument.

3.2.2.3 Deelprogramma 2.3: Jeugdzorg – decentralisatie

Met ingang van 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de Jeugdzorg. Dit doen we door een goede toegang te realiseren middels ons WMO/CJG-loket. Professionals analyseren de binnenkomende vragen van onder andere opvoeders, scholen en huisartsen en proberen die direct te beantwoorden. Daar waar dit niet mogelijk is bieden we de juiste ondersteuning. De grootste

uitdaging ligt hem het betaalbaar houden van het systeem en de zorgaanbieders mee te krijgen in de nieuwe systematiek van werken.

Uitvoering taken decentralisatie Jeugdzorg

In 2015 krijgen we een budget van € 2.612.757 voor de uitvoering van de nieuwe taken in het kader van de Jeugdzorg. Onze begroting stijgt hiermee dan ook fors. Uitgangspunt is dat beleidskeuzes moeten bewerkstelligen dat we binnen dit budget blijven. Zoals uit de risicoparagraaf blijkt is dit niet eenvoudig.

Uitvoeringslasten decentralisaties

Voor de uitvoering van de drie decentralisaties samen hebben we een totaal budget geraamd. Met dit budget dekken we de uitvoeringslasten voor o.a. extra formatie, automatisering, ad hoc kosten. We hebben het budget niet uitgesplitst naar decentralisatie.

We schatten in dat we van het uitvoeringsbudget in 2015 tot en met 2017 jaarlijks € 100.000 inzetten voor incidentele lasten. Voor de dekking van deze incidentele lasten onttrekken we in 2015 tot en met 2017 jaarlijks € 100.000 aan de investeringsreserve.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de geraamde baten en lasten per decentralisatie en de raming van de uitvoeringslasten.

	2015	2016	2017	2018
Decentralisatie WMO				
Baten	2.663.434	2.790.642	2.713.113	2.705.586
Lasten	2.462.434	2.589.642	2.512.113	2.504.586
Saldo baten minus lasten WMO	201.000	201.000	201.000	201.000
Decentralisatie Participatie				
Baten	2.523.209	2.349.555	2.209.764	2.098.330
Lasten	2.523.209	2.349.555	2.209.764	2.098.330
Saldo baten minus lasten Participatie	0	0	0	0
Decentralisatie Jeugd				
Baten	2.612.757	2.575.605	2.488.468	2.504.004
Lasten	2.612.757	2.575.605	2.488.468	2.504.004
Saldo baten minus lasten Jeugd	0	0	0	0
Uitvoeringslasten 3D's	360.000	500.000	500.000	500.000

3.2.2.4 Deelprogramma 2.4: Blijvend voorzien

Samen met het maatschappelijk middenveld gaan we in 2015 werken aan een nieuwe visie rondom accommodaties. Dit moet er voor zorgen dat ons voorzieningenniveau op peil is en duidelijk is, wie welke verantwoordelijken heeft bij de realisatie van de voorzieningen, het onderhoud en het beheer.

Openbare bibliotheek

Als gevolg van eerdere besluitvorming door de raad loopt de subsidie aan de Groeibibliotheek Maas en Peel in 2014 terug met € 25.188 en vanaf 2015 met een vast bedrag van € 50.000 ten opzichte van 2013. Met ingang van 2015 vindt ook geen indexering meer plaats. Vanaf 2015 komt de jaarlijkse subsidie daarmee uit op een bedrag van € 201.886.

Muziekonderwijs

In samenspraak met de muziekverenigingen zijn er nieuwe beleidskaders gemaakt. Muziekverenigingen ontvangen voortaan maximaal € 600 per cursist (aantal cursisten is maximaal 90 per jaar). Hierbij is wel aangegeven, dat wij de subsidie jaarlijks met 1,5% indexeren, gelijk aan andere subsidies aan verenigingen. Het nieuwe beleid heeft als gevolg, dat we in het jaar 2015 maximaal € 54.000 subsidiëren aan het muziekonderwijs.

Binnensportaccommodaties

De raad heeft bij de begrotingsbehandeling 2014 besloten de exploitatiebijdrage binnensport met ingang van 2017 te verlagen met € 25.000. In 2015 stellen we met gebruikers een visie op die antwoord moet geven op de vraag: "Welke toekomst zien we voor de binnensportaccommodaties".

Subsidies en Sportstimulering

De subsidiebeschikkingen voor de sportverenigingen liepen af op 31 december 2013. Met ingang van 2014 hebben de sportverenigingen een nieuwe subsidiebeschikking ontvangen voor de jaren 2014 tot en met 2016. Deze subsidies hebben we gebaseerd op dezelfde grondslagen als de afgelopen periode (2012 en 2013). Wel hebben we bij verenigingen waar sprake is van grote wijzigingen in leiderskosten of ledenaantallen de actuele cijfers gebruikt. In de begroting 2015 hebben we de nieuwe subsidiebedragen verwerkt.

Begraafplaatsen

Naar aanleiding van de kerntakendiscussie heeft de gemeenteraad besloten om een aantal bezuinigingsopties te onderzoeken. Een van deze opties is het onderzoeken of we de begraafplaatsen kostendekkend kunnen maken. We hebben er voor gekozen om het onderhoudsniveau van onze begraafplaatsen te verlagen door de inrichting te versoberen. Hiermee besparen we € 15.000. Daarnaast verhogen we de leges tot het gemiddelde van de ons omliggende gemeenten. Dit leidt tot extra inkomsten van € 62.000. Dus in totaal levert dit vanaf 2015 een besparing op van € 77.000.

3.2.3 Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

2. Maatschappelijke leefruimte	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten						
2.1 WMO - decentralisatie	2.908	3.300	5.396	5.518	5.435	5.324
2.2 Participatiewet - decentralisatie	7.124	7.067	8.100	8.479	8.642	8.694
2.3 Jeugdzorg - decentralisatie	264	206	2.920	2.887	2.801	2.822
2.4 Blijvend voorzien	2.343	2.271	2.170	2.188	2.151	2.169
Totaal lasten	12.638	12.844	18.585	19.071	19.029	19.009
Baten						
2.1 WMO - decentralisatie	310	278	308	308	308	308
2.2 Participatiewet - decentralisatie	5.985	5.532	3.968	4.378	4.674	4.831
2.3 Jeugdzorg - decentralisatie	0	0	0	0	0	0
2.4 Blijvend voorzien	307	122	168	169	167	168
Totaal baten	6.603	5.932	4.444	4.854	5.149	5.307
Totaal saldo van baten en lasten	6.036	6.912	14.141	14.216	13.880	13.702
Mutaties reserves						
Lasten	520	687	14	14	14	13
2.1 WMO - decentralisatie	0	675	0	0	0	0
2.2 Participatiewet - decentralisatie	179	0	0	0	0	0
2.3 Jeugdzorg - decentralisatie	0	0	0	0	0	0
2.4 Blijvend voorzien	341	12	14	14	14	13
Baten	854	692	120	120	120	19
2.1 WMO - decentralisatie	174	600	0	0	0	0
2.2 Participatiewet - decentralisatie	281	76	100	100	100	0
2.3 Jeugdzorg - decentralisatie	8	0	0	0	0	0
2.4 Blijvend voorzien	391	16	20	20	20	19
Totaal mutaties reserves	-334	-6	-106	-106	-106	-6
Geraamd resultaat programma 2	5.702	6.907	14.035	14.111	13.774	13.696

In programma 2 hebben we de volgende investeringen opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Investerings	Nut	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Dekking
2.3 JEUGDZORG - DECENTRALISATIE						
Vervanging speeltoestellen	E1	15	37	33	63	Exploitatie

E1: Economisch nut

E2: Economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

M: Maatschappelijk nut

3.3 Programma 3: Ruimtelijke ontwikkeling

3.3.1 Wat willen we bereiken?

Inspanning	Beoogd resultaat
Actueel houden en ontwikkelen van de bestemmingsplannen	Het mogelijk maken van ontwikkelingen
Nieuwe initiatieven positief benaderen	
Optimale inzet van gemeentelijk grondbezit voor de realisatie van gewenste ontwikkelingen	Het voorzien in de behoefte aan ruimte voor wonen, werken, recreatie en natuur
Jaarlijkse herziening van de exploitatieopzetten	

3.3.2 Wat gaan we ervoor doen?

Ontwikkeling Oppe Brik

In de overgang van 2014 naar 2015 zal het bouw- en woonrijp maken in uitvoering zijn genomen. Begin 2015 leveren we de bouw kavels voor de 10 werk-woon kavels op, evenals de bouw kavels voor de huur- en koopwoningen aan de Greswarenstraat. Met de oplevering van de bouw kavels voor de huurwoningen genereren we ook de grondopbrengsten in de grondexploitatie. Voor de werk-woon kavels en de koopwoningen kavels is de grondopbrengst afhankelijk van de koopcontracten met potentiële kopers.

2015 is ook het jaar van intensieve restauratie en verbouwing van het industrieel erfgoed, indien de raad eind 2014 besluit tot behoud van het industrieel erfgoed.

Uitbreiding bedrijventerrein Roversheide

Het bedrijventerrein Roversheide breiden we uit met een oppervlakte van 6 hectare ten behoeve van lokale bedrijvigheid. We realiseren ongeveer 10 nieuwe bedrijfskavels. Initiatiefnemer is een projectontwikkelaar en de gemeente faciliteert. Na het doorlopen van de bestemmingsplanprocedure kan de raad in de eerste helft van 2015 het bestemmingsplan vaststellen. Alle kosten die voortvloeien uit de planontwikkeling komen voor rekening van de initiatiefnemer.

Uitbreiding Lommerbergen

De uitbreiding van Lommerbergen hebben we opgenomen in de Structuurvisie Beesel. We zijn in afwachting van een concreet uitgewerkt plan van Landal Greenparcs.

Woningmarktonderzoek

In 2015 voeren we een woningmarktonderzoek uit. Het laatste onderzoek is uitgevoerd in 2011 en heeft de basis gevormd voor het woningbouwkader 2012-2020. Omdat de houdbaarheid van een woningmarktonderzoek beperkt is voeren we nu weer een onderzoek uit. Dit vormt dan de input voor een actualisering van het woningbouwkader en de woningbouwlocaties.

3.3.3 Wat mag het kosten?

3. Ruimtelijke ontwikkeling	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Totaal lasten	3.825	365	394	389	393	396
Totaal baten	3.855	179	156	156	156	156
Totaal saldo van baten en lasten	-30	186	238	233	237	239
Totaal mutaties reserves	239	3	0	0	0	0
Geraamd resultaat programma 3	209	189	238	233	237	239

In programma 3 hebben we geen investeringen opgenomen.

3.4 Programma 4: Recreatie & Toerisme

3.4.1 Wat willen we bereiken?

Inspanning	Beoogd resultaat
Zorgdragen en faciliteren van een goede kwaliteit van de bestaande toeristisch recreatieve voorzieningen	Beesel als aantrekkelijke toeristische gemeente neerzetten met stijgende bezoekersaantallen
Uitbreiden en faciliteren van de uitbreiding van elkaar aanvullende toeristisch, recreatieve voorzieningen (op basis van toeristisch recreatief actieplan)	
Zorgdragen voor promotie van het toeristisch aanbod in de regio Maasplassen en in de gemeente Beesel	

3.4.2 Wat gaan we ervoor doen?

Beleidsvisie Recreatie en Toerisme

In februari 2014 heeft de raad een nieuwe beleidsvisie Recreatie & Toerisme vastgesteld. De aanbevelingen uit deze visie hebben we overgenomen. In eerste instantie richten wij onze aandacht vooral op een eenduidige positionering van de gemeente op het terrein van R&T. In samenspraak met de stichting Draaksteken, de R&T ondernemers en de VVV Midden-Limburg starten wij hiermee in 2014. Deze focus krijgt in 2015 zijn vervolg.

Beesel Drakendorp

In 2013 zijn we gestart met de invulling van Beesel Drakendorp. Doel is om Beesel meer op de kaart te zetten als Drakendorp in de (Eur)regio. We willen vooral de belevingswaarde in de kern vergroten en zo tot een herkenbare identiteit in het kerkdorp komen. Het traject pakten wij samen op met de stichting Draaksteken, het kernoverleg Beesel en haar Toekomst en de woningstichting. Uiteindelijk leidde het traject tot een programma met daarin een 18-tal projecten. De projecten waar de gemeente trekker van is (openbare ruimte), koppelen we aan de herinrichting van het centrum in het kerkdorp Beesel. De overige projecten worden uitgevoerd door de stichting Draaksteken, het kernoverleg en de woningstichting. Alle projecten willen we in 2015 zoveel mogelijk afronden, ruimschoots voor de volgende editie van het Draaksteken.

Beesel Bruist

In 2015 faciliteert de gemeente voor de laatste keer de komst van Olympia's Tour.

Samenwerken Moet

Met ingang van 2014 organiseren wij halfjaarlijks een bijeenkomst voor de R&T ondernemers. Wij stimuleren zo de samenwerking tussen de ondernemers. Voorafgaande aan de bijeenkomsten brengen wij een digitale nieuwsbrief uit. In deze brief stellen wij belanghebbenden op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op het terrein van R&T in Beesel.

Regionaal werkt Beesel samen met de Midden-Limburgse gemeenten in de VVV Midden-Limburg. Deze organisatie verzorgt de informatietaak voor recreanten en toeristen. Verder realiseert de VVV de regiopromotie.

In de regio Venlo werkt Beesel samen met de Noord-Limburgse gemeenten aan (de uitvoering van) een regionale toeristische visie.

Met de Duitse gemeente Brüggen blijven we zoeken naar projecten cq activiteiten die wij gezamenlijk kunnen realiseren.

Recreatie Buiten

Het project Leewen/ De Weerd loopt nog steeds door. Enerzijds betreft het nog planvorming van activiteiten; anderzijds gaat het ook om uitvoering.

Ruiterrouthenetwerk

Doordat de paardensector de laatste jaren sterk is gegroeid, werken de Midden-Limburgse gemeenten aan een ruiterrouthenetwerk. In 2012/ 2013 is de haalbaarheid onderzocht. Op basis van rapport hebben de GOML-gemeenten besloten het ruiternetwerk aan te leggen. Wij zien op dit gebied kansen voor Beesel; daarom sluiten we aan bij dit initiatief. De realisatie is in 2015. De kosten bedragen € 30.000 en deze dekken we uit de investeringsreserve.

Herdenking oorlog

De Heemkundevereniging werkt aan een boek vanwege het 70-jarig einde van de Tweede Wereldoorlog. Naast dit boekwerk wil men ook een stukje uit de oorlog zichtbaar en beleefbaar maken. Het betreft een stukje prikkeldraad langs de grens met Duitsland. De uitvoering hiervan kost € 3.500.

Cultuurhistorie verdigitaal

Beesel doet mee aan het Interregproject 'Cultuurhistorie verdigitaal' van Grenspark Maas Swalm Nette. Voor de ontwikkeling van de app en promotie hiervan dragen we in de periode 2015-2018 jaarlijks € 7.500 bij.

Markten centraal

In 2011 hebben we in samenwerking met Stichting WoonGoed 2-Duizend een stedenbouwkundige visie gemaakt voor het centrum van Beesel. De visie leidt tot een aantal fysieke maatregelen in het centrum die er voor moeten zorgen, dat de kern Beesel voor de inwoners en de toeristen aantrekkelijker wordt. Daarnaast moet de gemeente samen met WoonGoed 2-Duizend met de bouwplannen samenhangende maatregelen uitvoeren die verband houden met wijzigingen in de omgeving van de bouwplannen. In 2015 realiseert WoonGoed 2-Duizend het Museum met bovenwoningen op de plaats van de Aaj Mert. De aanpassing van de infrastructuur rondom het bouwplan voeren we uit voordat de activiteiten rond Draaksteken 2016 plaatsvinden.

Voor de uitvoering van maatregelen in de Kern Beesel hebben we onder programma 5.1 indicatief een investeringsbedrag opgenomen van € 300.000, waarvan we € 50.000 in 2014 en € 250.000 in 2015 verwachten uit te geven. Dit dekken we uit de investeringsreserve. Aanvullend is nog een bedrag € 90.000 beschikbaar van WoonGoed 2-Duizend.

3.4.3 Wat mag het kosten?

4. Recreatie en toerisme	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Totaal lasten	302	242	288	220	220	223
Totaal baten	-40	0	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	342	242	288	220	220	223
Totaal mutaties reserves	-138	60	-74	0	0	0
Geraamd resultaat programma 4	205	302	215	220	220	223

In programma 4 hebben we de volgende investeringen opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Investeringen	Nut	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Dekking
Ruiterrouthenetwerk	M	30	-	-	-	I- reserve

E1: Economisch nut

E2: Economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

M: Maatschappelijk nut

3.5 Programma 5: Niet raadspreferent

3.5.1 Wat willen we bereiken?

Inspanning	Beoogd resultaat
5.1 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	
Uitvoeren en actualiseren van Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan	Veilig verkeer
Stimuleren verkeerseducatie	
Uitoefenen gericht verkeerstoezicht	
Aandacht voor veiligheid black spots: Raadhuisplein, NS-station	Veiligheid in de wijk
Verminderen overlast (hondenpoep e.d.)	
Vorbereiden op rampen en incidenten	
Controleren risicovolle bedrijven	
5.2 ONDERWIJS	
Voorschoolse en vroegschoolse educatie	Onderwijstoegang voor alle kinderen en een gezond opvoedingsklimaat
Faciliteren zorgadviesteams	
Handhaven Leerplichtwet	
Faciliteren Centrum voor Jeugd en Gezin	
Uitvoeren leerlingenvervoer	
5.3 WONEN EN LEEFOMGEVING	
Periodiek opstellen regionale en lokale woonvisie	Een gedifferentieerd woningaanbod met bijzondere aandacht voor senioren, starters en eigen bouwers
Afspraken maken met ontwikkelaars	
Beheren en exploiteren van woonwagens	
Realiseren milieubeleidsplan, milieu-uitvoeringsprogramma en milieujaarverslag	Hoge kwaliteit van het leefmilieu met het oog op leefbaarheid en duurzame ontwikkeling
Uitvoeren milieubeheerstaken en milieuaspecten opnemen binnen ruimtelijke plannen, omgevings- en APV-vergunningen	
Beoordelen bodemonderzoeken, akoestische onderzoeken en opstellen geluidbeleid	
Uitvoeren natuur- en milieueducatie	
Opstellen en uitvoeren van beheerplannen openbare ruimte	
Gescheiden inzamelen	
Aanleggen en beheren rioleringen en randvoorzieningen	
Coördineren gemeentelijke activiteiten voor bedrijfsleven	
Beheren en promoten weekmarkt en kermissen	
5.4 MIDDELEN EN BEDRIJFSVOERING	
Legitieme besluitvorming	Een betrouwbare, transparante en participatieve overheid
Betrekken burgers	
Invoeren nieuwe dienstverleningsconcepten	Klantgerichte en kwalitatieve dienstverlening
Hoog serviceniveau	
Zorgvuldige bezwaar- en klachtprocedures, focus op mediation	
Goed budgetbeheer	Solide financieel beleid
Actuele financiële regels	
Actuele liquiditeitsplanning	
Kostendekkende tarieven	Beperken belastingdruk
OZB-tarief lager dan Limburgs gemiddelde	
Zorgen voor alternatieve inkomsten	

3.5.2 Wat gaan we ervoor doen?

3.5.2.1 Deelprogramma 5.1: Openbare orde en veiligheid

We hebben geen afwijkingen > € 25.000.

3.5.2.2 Deelprogramma 5.2: Onderwijs

Huisvestingsvoorzieningen basisonderwijs

De verantwoordelijkheid voor het onderhoud van de basisscholen komt bij de schoolbesturen te liggen. De overige aspecten van de huisvesting zoals nieuwbouw, vervangende bouw, uitbreiding, herstel van constructiefouten en dergelijke blijven de verantwoordelijkheid van gemeenten. Dit maakt dat wij de middelen € 40.256 in de voorziening niet meer nodig hebben en deze vrijvallen in 2015. We voegen deze middelen toe aan de investeringsreserve.

BC Broekhin / Oppe Brik

Voor de huisvesting van BC Broekhin op Oppe Brik hebben we in 2017 de lasten voor een investering van € 4,6 miljoen opgenomen. Deze investering komt voort uit het haalbaarheidsonderzoek van BOEi uit het eerste kwartaal 2014. Het onderzoek naar de mogelijkheden en de onderhandelingen met de betrokken partijen is nog gaande. In afwachting hiervan handhaven we de investering voor de gemeente in 2017 van € 4,6 miljoen. De structurele lasten voor deze investering ramen we op € 309.192 vanaf 2017.

3.5.2.3 Deelprogramma 5.3: Wonen en leefomgeving

Voorziening op vordering op verkoop Vennootschap bv (Escrow)

Voor de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE in 2009 bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een aparte bankrekening wordt aangehouden (in jargon: in escrow wordt gestort).

RWE is gerechtigd om tot 30 september 2015 claims in te dienen. In 2011 is een deel van de escrow vrijgevallen. Voor Beesel resteert er een vordering € 534.205. Conform de aanwijzing van de provincie hebben we een voorziening escrow voor eventuele claims voor eveneens € 534.205.

Uit navraag blijkt, dat op basis van de huidige status een deel van de escrow in 2015 vrij valt. De vrijval betreft een inschatting waar we geen rechten aan kunnen ontlenen. Voor Beesel gaat het om € 200.000. We raming dit bedrag als incidentele baat in 2015 en storten het in de investeringsreserve. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheer geven we een toelichting op de mogelijke risico's.

Rentebaten bruglening nutsvoorziening

Als onderdeel bij verkoop van de Essent-aandelen in 2009 hebben we een aandeel in de zgn. bruglening (vordering op Enexis) gekregen. In onderstaande tabel geven we een overzicht van het verloop van de bruglening en de geraamde rente baten.

	2015	2016	2017	2018
Lening				
begin jaar	1.027.277	1.027.277	422.997	422.997
aflossing	0	604.280	0	0
eind jaar	1.027.277	422.997	422.997	422.997
Rente baten				
rente raming	58.576	58.576	30.455	30.455
verschil met 2014	-17.291	-17.291	-45.412	-45.412

Als gevolg van het invoeren van het schatkistbankieren ramen we geen rentebaten voor de vrijgevallen middelen. De rentevergoeding bij schatkistbankieren is momenteel 0%.

Kapitaallasten Woonwagenlokatie en woonwagens

In 2014 realiseren we twee woonwagenwoningen. Als gevolg hiervan stijgen de kapitaallasten in 2015 met € 26.000.

Kapitaallasten Wegen straten en pleinen

In 2014 hebben we de investering in Reuversveld voor € 355.785 vervroegd afgeschreven ten laste van het rekeningssaldo 2013. Hierdoor zijn de kapitaallasten in 2015 € 27.905 lager geworden.

Onkruid borstelen

In 2015 stoppen we met het machinaal onkruid borstelen op de trottoirs. We verwachten dat onze inwoners zelf het trottoir in hun directe omgeving vrij houden van onkruid. Dit leidt tot een kostendaling met € 27.000.

Grof afval

Op basis van de werkelijke kosten hebben we de raming voor de lasten van het grof huishoudelijk afval verlaagd met € 32.000 tot € 23.000. Dit verwerken we neutraal via de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing

Zwerfvuil

Vanaf 2015 stoppen we –analoog aan het onkruid borstelen- met het monitoren en opruimen van zwerfafval in de woonwijken. Ook hier verwachten we van onze inwoners dat zij het zwerfafval in hun directe woonomgeving zelf opruimen; een kleine moeite met een groot effect! We besparen hierdoor ongeveer € 15.000.

Kaderstellende discussie

Bij de begrotingsbehandeling stelt de raad vast welke investeringen zij kaderstellend wenst te bespreken. Van deze investeringen stelt de raad het krediet vast na de kaderstellende bespreking. Van de overige investeringen stelt de raad het krediet vast tegelijk met de vaststelling van de begroting.

Onderstaand geven wij een overzicht van alle investeringen uit de jaarschijf 2015 uit dit programma. We geven aan of we de investeringen dekken uit de exploitatie of uit de investeringsreserve. Verder doen we een voorstel om de betreffende investering tijdens de begroting vast te stellen dan wel eerst een kaderstellende raadsbijeenkomst te hebben.

Vervanging lichtmasten (Pr. 5.1) € 71.077 (investeringsreserve)
Omdat u de kaders in het beleidsplan openbare verlichting reeds heeft vastgesteld, stellen we voor om deze investering en de dekking nu goed te keuren. In 2015 vervangen we wederom de oudste en meest energieverbruikende armaturen door energiezuinige armaturen.

Fietsroute Hovergelei-veerpont (Pr. 5.1) € 500.000 (investeringsreserve)
Kaderstelling heeft reeds plaatsgevonden in de raadsvergadering van februari 2014

Centrumplan Beesel (Pr. 5.1) € 250.000 (investeringsreserve)
In 2011 hebben we in samenwerking met Stichting WoonGoed 2-Duizend een stedenbouwkundige visie gemaakt voor het centrum van Beesel. De visie leidt tot een aantal fysieke maatregelen in het centrum die er voor moeten zorgen, dat de kern Beesel voor de inwoners en de toeristen aantrekkelijker wordt.
Voor de uitvoering van maatregelen in de Kern Beesel hebben we een investeringsbedrag opgenomen van € 300.000, waarvan we € 50.000 in 2014 en € 250.000 in 2015 verwachten uit te geven. Dit dekken we uit de investeringsreserve. Aanvullend is nog een bedrag € 90.000 beschikbaar van WoonGoed 2-Duizend.
Kaderstelling vindt plaats in de raadsvergadering van december 2014

Snelheidsremmende voorzieningen Vranckenlaan (Pr. 5.1) € 150.000 (investeringsreserve)
Uit de lijst met wegvakken van subjectieve verkeersonveiligheid is dit een hoogscorend wegvak gebleken. Om die reden is dit project opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2012-2015. Bij dit project gaat het er om de vrij hoge rijsnelheid op het wegvak (tussen Heerstraat en Raadhuisplein) van gemiddeld 44 tot 48 km/uur met snelheidsremmende maatregelen terug te dringen.
Gelet op het sterk uitvoerend karakter stellen we voor géén kaderstellende raadsbijeenkomst te houden en deze investering nu goed te keuren.

Recreatieve fietsroute Keulseweg (Pr. 5.1) (voorbereiding) € 30.000 (investeringsreserve)
 We willen de aanleg van een recreatieve fietsroute langs de Keulseweg voorbereiden in 2015.
 Omdat inzake de verdere uitvoering nog veel onduidelijkheid is kunnen we voor de uitvoering nog geen budget ramen. We nemen voor 2016 een pm-raming op.
 We stellen voor om voor dit voorbereidingskrediet geen kaderstellende raadsbijeenkomst te houden en deze investering nu goed te keuren. Over het uitvoeringskrediet stellen we voor te zijner tijd wel een kaderstellende discussie te voeren.

3.5.2.4 Deelprogramma 5.4: Middelen en bedrijfsvoering

Wethouders

formatie

In 2014 is de formatie voor de wethouders in het nieuwe college uitgebreid van 2,25 naar 2,6 fte. Hierdoor stijgen de salarislasten structureel met € 26.000 per jaar.

wachtgeld

Twee wethouders zijn in 2014 niet teruggekeerd in het College. Voor deze twee oud-wethouders ramen we wachtgeld. In onderstaande tabel geven we een overzicht van het verloop van de raming.

	2015	2016	2017	2018
Wachtgeld wethouders				
raming	53.586	20.623	850	0
verschil met 2014	24.586	-8.377	-28.150	-29.000

Lokale omroep

In 2015 verloopt de zendmacht van RTV Beesel. Er kunnen zich dan opnieuw partijen melden die de rol van lokale omroep in de gemeente Beesel op zich willen nemen. Eind 2014/begin 2015 krijgt de gemeenteraad een nieuwe adviesaanvraag van het Commissariaat voor de Media.

Na het eerste kwartaal 2015 hebben we niet automatisch een wettelijke zorgplicht bij een mogelijke nieuwe omroep. Alleen als de Raad een positief advies geeft over het programmabepalend orgaan van een nieuwe omroep is er een zorgplicht. Het aantal inwoners van Beesel in dit orgaan is bepalend voor een positief advies.

We ramen alleen € 2.100 voor het 1^e kwartaal 2015. Dit is € 48.553 minder dan we hebben geraamd in de begroting 2014.

Draaksteken

In 2016 staat de volgende editie van het Draaksteken gepland. We ramen in 2016 € 50.000 voor de promotie van de gemeente in samenhang met het Draaksteken. We dekken dit budget uit de investeringsreserve.

Rente

We hebben de totale rentebaten van het BNG Limburg Liquiditeitenfonds en het BNG Limburg Kapitaalmarktfonds met € 39.831 verlaagd op basis van de werkelijke renteontvangst in 2013.

In 2016 eindigt onze uitzetting in "APG-IS Garantiefonds 7-jaars bucket". Hierdoor dalen de rente inkomsten vanaf 2017 structureel met € 85.575. Door de verplichting om te schatkistbankieren zijn we beperkt in de mogelijkheden om de vrijgekomen middelen uit te zetten. Door middelen uit te zetten bij andere gemeenten verwachten we vanaf 2017 jaarlijks € 35.000 aan rente inkomsten.

Stelpost kerntakendiscussie

In de begroting 2014 hebben we een structurele stelpost van € 120.000 opgenomen voor besparingen als gevolg van de kerntakendiscussie (KTD). Inmiddels is de KTD afgerond en hebben we de voorstellen uit de KTD voor zover mogelijk verwerkt in deze begroting. Daarom vervalt de stelpost.

OZB

Voor OZB ramen we in 2015 in totaal € 117.000 meer inkomsten. In de onderstaande tabel geven we een overzicht van het verloop van de OZB in de begrotingsperiode.

	2015	2016	2017	2018
Procentuele verhoging tarief	4%	4%	4%	10%
Procentuele verhoging tarief, cumulatief	4%	8%	12%	22%
Totaal OZB	1.803.000	1.881.000	1.966.000	2.053.000
Afwijking met raming 2014	117.000	195.000	280.000	483.000
Verklaring afwijking met 2014				
Verhoging tarief	63.083	134.518	211.494	406.632
Autonome groei woningen	5.917	12.482	20.506	28.368
Correctie raming 2014	48.000	48.000	48.000	48.000
Totaal afwijking met raming 2014	117.000	195.000	280.000	483.000

Toeristen belasting

Voor toeristenbelasting ramen we in 2015 € 35.000 minder baten. Voor 2015 en 2016 blijft het tarief ongewijzigd, € 1,00 p.p.p.o.. Vanaf 2017 ramen we € 164.000 structureel meer toeristenbelasting. Dit komt o.a. omdat we in 2017 de toeristenbelasting met een driejarige index van € 0,10 p.p.p.o. verhogen.

Gemeentefonds

Op basis van de meicirculaire 2014 ontvangen we de volgende bedragen voor de begrotingsperiode.

	2015	2016	2017	2018
Gemeentefonds excl sociaal domein	11.278.758	11.492.966	11.599.210	11.530.654
Deelfonds sociaal domein				
decentralisatie WMO	2.663.434	2.790.642	2.713.113	2.705.586
decentralisatie jeugd	2.612.757	2.575.605	2.488.468	2.504.004
decentralisatie participatie	2.523.209	2.349.555	2.209.764	2.098.330
Subtotaal deelfonds sociaal domein	7.799.400	7.715.802	7.411.345	7.307.920
Totaal gemeentefonds	19.078.158	19.208.768	19.010.555	18.838.574

Deelfonds sociaal domein

Het Rijk heeft het deelfonds sociaal domein ingesteld voor de periode 2015 tot en met 2017. Na 2017 gaat het deelfonds op in de algemene uitkering. Het deelfonds bevat de uitkeringen ten behoeve van de decentralisaties WMO, jeugd en participatie. We zijn verplicht om de gelden in te zetten voor de decentralisatie. Binnen het beleidsveld sociaal domein zijn de budgetten ontschot. Dit wil zeggen dat we zelf bepalen hoe we de uitkering uit het deelfonds verdelen over de decentralisaties.

In 2015 wordt het deelfonds verdeeld volgens historische kosten. Vanaf 2016 is een objectief verdeelmodel van toepassing. We verwijzen naar paragraaf A voor een toelichting op het risico ten aanzien van de wijziging van verdeelmodel in 2016.

Groot onderhoud gemeentefonds

Het Rijk voert in 2015 de 1^e tranche van het groot onderhoud gemeentefonds uit. Het grootonderhoud leidt tot een andere verdeling van gemeentefonds. Voor Beesel geeft het grootonderhoud in 2015 een nadeel van € 140.118.

In 2016 volgt de 2^e tranche van het groot onderhoud. We verwijzen naar paragraaf A voor een toelichting op het risico hiervan.

Stelpost algemene kosten i.v.m. aantal WWB-ers

In deelprogramma 2.2 gaan we uit van een stijging van het aantal cliënten met een WWB uitkering. Als gevolg van deze stijging krijgen we via de algemene uitkering extra middelen. We reserveren vanaf 2016 deze middelen voor algemene uitgaven in het sociaal domein door de stijging van het aantal WWB-ers.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van deze stelpost.

	2015	2016	2017	2018
Stelpost algemene lasten ivm stijging aantal WWB-ers	0	137.064	221.896	264.898

Krimp

Het gemeentefonds kent een krimpmaatstaf. Gemeenten met extreme bevolkingskrimp krijgen een compensatie via de algemene uitkering. Beesel komt niet in aanmerking voor deze compensatie.

3.5.2.4.1 Financiële positie

Begrotingsuitkomsten

De nu voorliggende begroting is voor 2015 tot en met 2018 sluitend.

2015	€	0
2016	€	19.007 positief
2017	€	348 positief
2018	€	2.973 positief

Uitgangspunten begroting

De (meerjaren)begroting is tot stand gekomen rekening houdend met de volgende uitgangspunten:

- Voor de salarissen hebben we het onderhandelaars akkoord van juli 2014 gevolgd;
- Voor prijsstijgingen hebben we daar waar dit mogelijk was de nullijn gehanteerd. Bij contractuele verplichtingen of daar waar dit onvermijdelijk was, hebben we wel een prijsstijging meegenomen gebaseerd op de afspraken bij de betreffende budgetten;
- De meerjarenraming gemeentefonds uit de meicirculaire 2014;
- Uitvoering van de meerjarige onderhouds- en investeringsplannen (o.a. wegen, verlichting, riolering, automatisering, gemeentelijke gebouwen, materieel brandweer, gemeentewerken, etc.);
- De (meerjarenbegroting) van de Veiligheidsregio;
- 100% kostendekking beleidstaken reiniging en riolering;
- Een jaarlijkse beperkte verhoging van de OZB zoals beschreven in de paragraaf lokale heffingen;
- Verwerking van de in de programma's beschreven meerjarige ontwikkelingen, onderhoudsprogramma's en investeringen;

Onvoorzien

In bovenstaande begrotingssaldi is rekening gehouden met een post onvoorzien van

Bedragen x€ 1.000

Jaar	2015	2016	2017	2018
Onvoorzien	220	231	232	231

Een aantal baten en lasten hebben geen structureel karakter. Hieronder worden deze baten en lasten (B/L) per programma weergegeven. Dit overzicht is exclusief investeringen.

Bedragen x€ 1.000

Deel-progr.	Omschrijving	B/L	2015	2016	2017	2018	Dekking / Storting
2.1	Projectkosten uitvoering 3D's	L	100	100	100	0	Investeringsreserve
Totaal 2			100	100	100	0	
4	Draaksteken	L	0	50	0	0	Investeringsreserve
4	Olympia's ronde	L	40	0	0	0	Investeringsreserve
4	Informatiebord prikkeldraad oorlog	L	4	0	0	0	Investeringsreserve
Totaal 4			44	50	0	0	
5.1	Actualiseren GGVP	L	8	0	0	0	Investeringsreserve
5.2	Vrijval voorziening huisv. onderwijs	B	-42	0	0	0	Investeringsreserve
5.3	Compensatie dividend PBE	L	6	0	0	0	reserve PBE
5.3	Geluidsbeleidsplan	L	10	0	0	0	Investeringsreserve
5.3	Bodemkwaliteitskaart	L	0	15	0	0	Investeringsreserve
5.3	Onderhoud / verlaging wegbermen	L	10	10	0	0	Investeringsreserve
5.3	Woningmarktonderzoek	L	15	0	0	0	Investeringsreserve
5.3	Vrijval voorziening Escrow	B	-200	0	0	0	Investeringsreserve
5.3	Verkoop woonwagencentrum	B	0	0	-241	0	Investeringsreserve
Totaal 5			-193	25	-241	0	

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

In onderstaande tabel geven we een overzicht van alle structurele toevoegingen aan en onttrekkingen (T/O) uit de reserves.

Bedragen x€ 1.000

Deel-progr.	Omschrijving	T / O	2015	2016	2017	2018
2.4	Dekking kapitaallasten Solberg	O	6	6	6	6
2.4	Dekking kapitaallasten overkapping begraafplaats	O	2	2	2	2
2.4	Reserve onderhoud molen De Grauwe Beer	T	-2	-2	-2	-2
Totaal 2			6	6	6	6
5.1	Dekking kapitaallasten Raadhuisplein	O	16	16	16	16
5.1	Vervanging lichtmasten	O	71	72	74	75
5.2	Dekking kapitaallasten uitbreiding basisschool Offenbeek	O	21	21	21	21
5.2	Dekking kapitaallasten 2 noodlokalen basisschool Offenbeek	O	13	13	2	0
5.2	Dekking kapitaallasten noodlokalen basisschool Beesel	O	10	10	10	10
5.2	Dekking kapitaallasten uitbreiding basisschool Beesel	O	9	9	9	9
5.3	Dekking kapitaallasten 2 woonwagons	O	10	10	10	10
5.4	Dekking kapitaallasten uitbreiding gemeentehuis	O	14	14	14	14
5.4	Dekking kapitaallasten aanpassing balie	O	9	9	9	6
5.4	Dekking kapitaallasten verbouwing gemeentehuis	O	103	103	103	103
5.4	Dekking kapitaallasten meubilair gemeentehuis	O	20	20	20	20
5.4	Dekking kapitaallasten discussie installatie	O	2	2	2	2
5.4	Dekking kapitaallasten zonnepanelen	O	4	4	4	4
Totaal 5			302	303	293	290
	Totaal		308	309	299	296

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Ingevolge art 8 lid 1 en 5 van het BBV moet de programmabegroting een overzicht van de geraamde algemene dekkingsmiddelen bevatten.

Bedragen x€ 1.000

Deel-programma	Algemene Dekkingsmiddelen	Primaire Begroting 2014	Primaire Begroting 2015	Saldo (2015 minus 2014)
5.4	Lokale belastingopbrengsten, waarvan de besteding niet gebonden is	2.274	2.361	87
5.4	Algemene uitkeringen	12.553	19.078	6.526
5.4	Dividenden	247	214	-33
5.4	Saldo van de financieringsfunctie	830	959	129
	Totaal	15.904	22.613	6.709

De gemeente Beesel kent de volgende niet-bestedingsgebonden gemeentelijke heffingen.

Bedragen x€ 1.000

Deel-progr.	Lokale heffingen	Primaire Begroting 2014	Primaire Begroting 2015	Saldo (2015 minus 2014)
5.4	Onroerend goed belasting gebruikers	211	234	23
5.4	Onroerend goed belasting eigenaren	1.475	1.569	94
5.4	Baatbelasting	1	1	0
5.4	Forensenbelasting	2	2	0
5.4	Toeristenbelasting	520	485	-35
5.4	Hondenbelasting	65	70	5
	Totaal	2.274	2.361	87

Conclusie financiële positie

De belangrijkste aspecten voor het beoordelen van de financiële positie van de gemeente zijn budgettaire ruimte, reservepositie, ruimte belastingpakket, belastingdruk en meerjarenperspectief. Daarnaast speelt een aantal specifieke, gemeentegebonden kenmerken een rol, zoals fysieke en sociale structuur, afschrijvingsbeleid en grondexploitatie.

We beoordelen de gemeente Beesel op de diverse aspecten als volgt:

* Budgettaire ruimte

Hieronder verstaan we de ruimte die in de begroting aanwezig is voor het uitvoeren van nieuw beleid.

In de voor u liggende begroting 2015 is de volgende budgettaire ruimte opgenomen:

- een post onvoorzien van € 220.000,
- een investeringsruimte van € 1.878.000 in 2015.

* Reservepositie

Jaarlijks evalueren we de gemeentelijke reserves en voorzieningen. We kijken of de bestaande reserves en voorzieningen nog voldoen aan het BBV, of we ze kunnen samenvoegen of opheffen en of we nieuwe reserves of voorzieningen moeten vormen. Ook bekijken we of de hoogte van de reserves en voorzieningen toereikend is voor het doel waarvoor de reserve c.q. voorziening is gevormd.

We dekken incidentele lasten en investeringen met maatschappelijk nut met incidentele middelen.

Hierdoor ontlasten we onze meerjarenbegroting.

* Stand reserves en voorzieningen

De (meerjaren) stand van de reserves en voorzieningen is opgenomen in paragraaf A, Weerstandsvermogen en risicomanagement.

* Ruimte belastingpakket

Uit de paragraaf Weerstandsvermogen en Lokale heffingen blijkt dat er ruimte zit bij de OZB. De ruimte is iets afgenomen door de voorgestelde verhoging van de OZB met 4%. Er is echter nog steeds ruimte, zeker als we als bovengrens het Limburgse gemiddelde nemen.

Het rioolrecht en de reinigingsrechten zijn 100% kostendekkend.

Voor de cijfers verwijzen we naar de paragraaf Lokale Heffingen.

* Belastingdruk

De belastingdruk voor een gemiddeld gezin stijgt in 2015 met 1,88%. In 2016 tot en met 2018 stijgt de belastingdruk eveneens licht. Daarnaast houden we de voorzieningen voor de burger zoveel mogelijk op peil.

Ondanks de lichte verhogingen ligt de belastingdruk in de gemeente Beesel nog steeds ver onder het gemiddelde van de Limburgse gemeenten. Voor de toelichting op de cijfers verwijzen we naar de paragraaf lokale heffingen.

3.5.3 Wat mag het kosten?

5. Niet raadspreferent	Rekening 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Lasten						
5.1 Openbare orde en veiligheid	2.329	2.425	2.399	1.457	1.467	1.463
5.2 Onderwijs	1.352	1.286	1.262	1.257	1.549	1.541
5.3 Wonen en leefomgeving	5.072	5.540	4.987	4.959	4.886	4.790
5.4 Middelen en bedrijfsvoering	4.866	4.049	4.169	4.327	4.262	4.291
Totaal lasten	13.620	13.299	12.816	12.000	12.163	12.084
Baten						
5.1 Openbare orde en veiligheid	199	50	55	55	64	53
5.2 Onderwijs	85	96	138	96	96	96
5.3 Wonen en leefomgeving	3.216	3.134	3.274	3.087	3.375	3.014
5.4 Middelen en bedrijfsvoering	16.080	16.278	22.932	23.100	22.979	22.964
Totaal baten	19.580	19.558	26.399	26.338	26.514	26.127
Totaal saldo van baten en lasten	-5.960	-6.259	-13.583	-14.338	-14.351	-14.043
Mutaties reserves						
Lasten						
5.1 Openbare orde en veiligheid	159	15	14	13	13	12
5.2 Onderwijs	473	19	59	15	13	11
5.3 Wonen en leefomgeving	12	11	227	26	267	25
5.4 Middelen en bedrijfsvoering	2.127	87	85	79	73	67
Baten						
5.1 Openbare orde en veiligheid	891	692	1.039	102	102	103
5.2 Onderwijs	593	72	69	67	54	51
5.3 Wonen en leefomgeving	253	427	78	61	36	35
5.4 Middelen en bedrijfsvoering	2.685	236	251	295	224	215
Totaal mutaties reserves	-1.651	-1.294	-1.053	-392	-51	-289
Geraamd resultaat programma 5	-7.611	-7.553	-14.636	-14.730	-14.402	-14.332

In programma 5 hebben we de volgende investeringen opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Investerings	Nut	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Dekking
5.1 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID						
Vervanging lichtmasten	M	71	72	74	75	I-reserve
Snelheidsremmende voorzieningen Past. Vranckenlaan	M	150	-	-	-	I-reserve
Recreatief fietsvoorziening Keulseweg	M	30	pm	-	-	I-reserve
Doortrekken recreatieve fietsverbinding Hovergelei tot aan veerpont	M	500	-	-	-	I-reserve
Centrumplan Beesel	M	250	-	-	-	I-reserve
5.2 ONDERWIJS						
BC Broekhin	E1	-	-	4.600	-	Exploitatie
5.3 WONEN EN LEEFOMGEVING						
Vervanging materieel onderhoudsdienst	E1	216	107	-	570	Exploitatie
Glasbakken	E2	8				Exploitatie
Investerings riolering cfm. GRP	E2	608	120	78	242	Exploitatie

E1: Economisch nut

E2: Economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

M: Maatschappelijk nut

Bijlage 1: Brondocumenten

Progr./ Par.	Document	Datum vaststelling	Jaar van herziening
Kadernota's			
1	Toekomstvisie Programma 1: Strategie		2018
2	Kadernota Programma 2: Maatschappelijke leefruimte		2018
3	Kadernota Programma 3: Ruimtelijke ontwikkeling		2018
4	Kadernota Programma 4: Recreatie en Toerisme		2018
A	Kadernota Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing		2018
B	Kadernota Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen		2018
C	Kadernota Paragraaf Financiering		2018
D	Kadernota Paragraaf Bedrijfsvoering		2018
E	Kadernota Paragraaf Verbonden Partijen		2018
F	Kadernota Paragraaf Grondbeleid		2018
G	Kadernota Paragraaf Lokale Heffingen		2018
			2018
Beleidsnota's			
1	Communicatiebeleid: Eén smoel voor de gemeente Beesel	28-2-11	2014
1	Participatienota 2012	18-6-12	2015
1	Regiovisie	23-4-12	Als er aanleiding voor is
1	Veiligheidsregio 2011-2015	30-5-11	2015
1	Visie op samenwerking 2012	17-12-12	Als er aanleiding voor is
1	Collegeprogramma 2014-2018	2014	2018
1	Toekomstvisie 2030	21-12-09	2015
1	Vaknotitie demografische ontwikkeling gemeente Beesel	3-12-12	2017
1 tm 5	Collegeprogramma 2014-2018	12-05-14	2018
2.1	Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Beesel 2013	25-3-13	2014
2.1	Lokaal gezondheidsbeleid	6-5-13	2019
2.2	Beleidsregel b062 tm b155 bijzondere bijstand	2004	2014 (in participatiewet)
2.2	Beleidsregel B070 Standaard aanvullende of collectieve ziektekostenverzekering	2006	2014 (in participatiewet)
2.2	Beleidsregels eenmalige uitkering sociale minima 2008 Beesel	2008	2014 (in participatiewet)
2.2	Bijlagen nota Integraal Minimabeleid 2007	2007	2014 (in participatiewet)
2.2	Schuldhelpverlening	4-2-13	2017
2.2	Tijdelijke aanscherping regels WWB	19-12-11	2014 (in participatiewet)
2.2	Verzuimprotocol gemeente Beesel	2007	2014 (in participatiewet)
2.2	Vrijlatingsbeleid	1994	2014 (in participatiewet)
2.2	Wet Investeren in Jongeren 2009	2009	2014 (in participatiewet)
2.3	Beleidsnota kinderopvang o.g.v. een sociaal medische indicatie	31-1-11	Als er aanleiding voor is
2.3	Jeugdbeleid 2012-2016	10-9-12	2016
2.3	Regionaal beleidskader Jeugd Noord-Limburg 2015-2018	17-02-14	Als er aanleiding voor is
2.4	Sport beleidsnota 2009-2017	25-1-10	2013 tussenevaluatie

			2016 evaluatie en herijking
2.4	Monumentencommissie gemeente Beesel 2009	16-3-09	Als er aanleiding voor is
2.4	Beschermd dorpsgezicht Beesel	21-12-09	Als er aanleiding voor is
2.4	Archeologiebeleid en archeologische verwachtings- en beleidskaart	19-4-10	Als er aanleiding voor is
2.4	Vrijwilligersbeleid	21-11-11	2019
2	Kwaliteitseisen tbv opdrachtgeven in het sociaal domein	26-05-14	Als er aanleiding voor is
3	1e Partiële herziening bestemmingsplan Bedrijventerreinen	19-3-12	2014 (komt in bp gebouwde gebieden)
3	Beleidsregel huisvesting van seizoenarbeiders bij agrarische bedrijven	29-8-05	Als er aanleiding voor is
3	Beleidsregel particuliere woningbouw op open plekken binnen bp Kernen	29-1-07	2014 (komt in bp gebouwde gebieden)
3	Bestemmingsplan Buitengebied	24-6-13	2023
3	Bestemmingsplan Drakenrijk	17-3-08	Als er aanleiding voor is
3	Bestemmingsplan Bebouwde gebieden	6-10-14	2024
3	Gebiedsvisie Witte Stein	10-9-12	Nvt
3	Herziening exploitatieopzetten	17-12-12	Jaarlijks
3	Nota inventarisatie en vervanging speeltoestellen	14-9-9	2013
3	Procedureregeling planschadevergoeding	2005	Intrekken (raad juni 2013)
3	Stedenbouwkundige Visie centrum Beesel	5-9-11	Nvt
3	Structuurvisie	12-9-11	Als er aanleiding voor is
3	Bestemmingsplan bebouwde gebieden	23-06-14	2024
3	Ontwerp bestemmingsplan Molenveld Zuid	26-05-14	2024
3	Intergemeentelijke Structuurvisie Maasplassen 2030 & PlanMER	17-02-14	geen
4	Beleidsregel paracommerciële horecabedrijven	22-11-04	Als er aanleiding voor is
4	Beleidsregel verblijfsrecreatie	1-1-08	Als er aanleiding voor is
4	Evenementenbeleid 2011 (definitieve herziening)	12-12-11	Als er aanleiding voor is
4	Kunst-en cultuurnota	21-2-11	2016
4	Beleidsvisie R&T 2014	17-2-14	Als er aanleiding voor is
4	Beleidsvisie recreatie en toerisme	17-02-14	2018
5.1	Visie Brandweerzorg 2011-2015	8-7-11	2015
5.1	Beleidsnota Openbare Verlichting	Dec. 2010	2015
5.1	Beleidsnota wegen	1994	2014
5.1	Beleidsplan veiligheidsregio 2011-2015	4-7-11	2015
5.1	Beleidsregel gevonden en verloren voorwerpen	18-3-13	Als er aanleiding voor is
5.1	Brandweerrechten Beesel 2012	3-11-11	Als er aanleiding voor is
5.1	Coffeeshop- en Damoclesbeleid Beesel	9-7-12	Als er aanleiding voor is
5.1	Drugsbeleid Beesel 2012	8-10-12	Als er aanleiding voor is
5.1	Externe veiligheid	6-6-11	Als er aanleiding voor is

5.1	Gewijzigde drank- en horecawet	3-6-13	Als er aanleiding voor is
5.1	GVVP 2012-2015	19-12-11	2015
5.1	Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) 2014	16-6-14	Jaarlijks
5.1	Integraal alcohol- en drugsbeleid voor jongeren in Beesel 2013-2016	3-6-13	Als er aanleiding voor is
5.1	Integraal beveiligingsplan 2013	22-4-13	2013
5.1	Integraal handhavingsbeleid 2012	18-6-12	Als er aanleiding voor is
5.1	Integraal veiligheidsplan gemeente Beesel 2013-2014	24-6-13	2015
5.1	Lijksbezorgingsrechten Beesel 2012	3-11-11	2013
5.1	Mobiliteitsfonds / parkeerbijdrageregeling	24-6-13	Als er aanleiding voor is
5.1	Preventie-activiteitenplan gemeente Beesel 2003	23-6-03	Als er aanleiding voor is
5.2	Beleidsnota VVE 2010-2014	25-10-10	2014
5.2	Beleidsregel legionellapreventie	13-2-06	Als er aanleiding voor is
5.2	Huisvestingsprogramma scholen 2013	5-11-12	Jaarlijks
5.2	Peuterspeelzalenbeleid	23-4-12	2017
5.3	Beleidsnota standplaatsenbeleid gemeente Beesel	2007	Als er aanleiding voor is
5.3	Beleidsregel kamerverhuur	16-1-12	Als er aanleiding voor is
5.3	Diensten aan derden Beesel 2012	3-11-11	2013
5.3	Reclamebeleid Beesel 2008	25-2-08	Als er aanleiding voor is
5.3	Beleidsnota bodembeheer Regio Maas & Roer, gedeelte Beesel	4-7-11	2021
5.3	Beleidsregel plaatsing zendmasten	6-9-07	Als er aanleiding voor is
5.3	Beleidsregel stookruimten (geheel of gedeeltelijk) onder maaiveld	14-11-05	Als er aanleiding voor is
5.3	Beleidsregel tijdelijke huisvesting (bij -verbouwing- woning op eigen erf)	5-2-01	Als er aanleiding voor is
5.3	Bomenbeleidsplan en bomenverordening	24-6-13	Als er aanleiding voor is
5.3	Duurzaamheidsbeleid	4-2-13	Als er aanleiding voor is
5.3	Duurzaamheidsinvesteringsplan	6-5-13	2016
5.3	Regionale woonvisie	24-1-11	Als er aanleiding voor is
5.3	Geluidbeleid 2011-2014	20-6-11	2015
5.3	Landschapsontwikkelingsplan	19-3-12	Als er aanleiding voor is
5.3	Reinigingsrechten Beesel 2013	8-11-12	2013
5.3	Rioolaansluitrecht Beesel 2012	3-11-11	2013
5.3	Rioolheffing Beesel 2013	8-11-12	2013
5.3	Startersleningen	24-6-13	Als er aanleiding voor is
5.3	Structuurvisie Leewen-de Weerd	17-5-10	Nvt
5.3	Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan 2013 t/m 2017	16-12-13	2017
5.3	Welstandsbeleid	24-6-13	Als er aanleiding voor is
5.3	Welstandsnota	11-4-11	Als er aanleiding voor is
5.3	Woningbouwkader 2012-2020	19-12-11	Als er aanleiding voor is
5.4	Controleprotocol 2012	17-12-12	Jaarlijks

5.4	Baatbelasting aanleg riolering en reconstructie St Annastraat	27-6-83	Eindigt in 2013
5.4	Baatbelasting reconstructie Charles Ruysstraat/Henri Hermanstraat	20-5-85	Eindigt in 2015
5.4	Forensenbelasting Beesel 2012	3-11-11	2013
5.4	Hondenbelasting Beesel 2012	3-11-11	2013
5.4	Nota reserves en voorzieningen	17-12-12	Jaarlijks
5.4	Onroerende zaakbelastingen Beesel 2013	8-11-12	2013
5.4	regeling outplacement gewezen wethouders	2003	Als er aanleiding voor is
5.4	Reglement Burgerlijke Stand	7-5-12	Als er aanleiding voor is
5.4	Reglement van Orde Gemeenteraad	6-6-11	Als er aanleiding voor is
5.4	Reglement van orde voor B&W	1994	Als er aanleiding voor is
5.4	Toeristenbelasting Beesel 2013	8-11-12	2013
5.4	Uitgangspunten begroting 2015	17-02-14	jaarlijks
5.4	Kaders investeringsreserve	23-06-14	Als er aanleiding voor is
5.4	Herijking P&C-cyclus	26-05-14	Als er aanleiding voor is
5.4	Strategisch reservebeleid	26-05-14	Als er aanleiding voor is
Uitvoeringsnota's			
2.1	Vaststellen basistarieven hulp bij huishouding	17-12-12	2014
2.2	Reglement cliëntenparticipatie wwv	2008	2014 (in participatiewet)
2.3	Samenwerkingsafspraken en privacyreglement lokaal zorgnetwerk / jeugdnetwerk gemeente Beesel	24-03-14	als er aanleiding voor is
2.3	Afspraken gemeenten regio Noord-Limburg over functies bureau Jeugdzorg 2015	24-03-14	als er aanleiding voor is
2.4	Uitvoeringsregel investeringssubsidies	9-1-12	Als er aanleiding voor is
2.4	Uitvoeringsregels overgangsregelingen subsidie	19-1-12	Als er aanleiding voor is
2.4	Meerjaren onderhoudsprogramma buitensportaccommodaties 2014-2034	24-02-14	2019
2.4	Subsidieregeling sociale verrijking 2014	14-04-14	laatste kwartaal 2014
3	Hinder van houtkachels / open haarden	10-03-14	als er aanleiding voor is
3	Bosbeheerplan gemeente Beesel 2014-2019	20-01-14	2019
4	Horecahandhaving	6-2-12	2013
5.1	Prioritering uitvoeringsprogramma GVVP	17-12-12	2015
5.1	Gladheidsbestrijdingsplan 2012/2013	17-9-12	jaarlijks
5.1	Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) 2014	16-06-14	jaarlijks
5.1	Handhavings- en sanctiekader Drank- en horecawet	17-02-14	als er aanleiding voor is
5.1	Meldcode huiselijk geweld	16-06-14	als er aanleiding voor is
5.1	Beleid benoeming Babsen	28-04-14	als er aanleiding voor is
5.1	Beleid Mobile Device Security	24-02-14	als er aanleiding voor is
5.2	Kaders subsidiering muziekonderwijs	17-02-14	als er aanleiding voor is
5.3	Aanwijzingsbesluit van categorieën waarin geen vvgb Wabo is vereist	18-10-10	Als er aanleiding voor is

5.3	Aanwijzingsbesluit woonschepenligplaatsen i.h.k.v. de Huisvestingswet	19-9-05	Als er aanleiding voor is
5.3	Uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening 2011 (actualisatie)	19-12-11	Als er aanleiding voor is
5.3	Uitvoeringsprogramma Klimaatbeleid 2009-2012	15-12-08	2013 (komt in energiestrategie)
5.4	Activerings- en afschrijvingsbeleid 2004	20-12-04	Als er aanleiding voor is
5.4	Budgethoudersregeling	25-7-11	Als er aanleiding voor is
5.4	Functioneringsgesprekken burgemeester en gemeenteraad	12-9-11	Als er aanleiding voor is
5.4	GBA handboek privacy en werkprocedures	29-8-11	Jaarlijks
5.4	GBA privacyreglement en beheerregeling	11-7-11	Jaarlijks
5.4	Gedragscode voor de leden van de raad & fractievertegenwoordigers (inclusief richtlijn handelwijze bij vermoed overtreden gedragscode)	2007	Als er aanleiding voor is
5.4	Inkoopbeleid 2012	16-1-12	2014
5.4	Invorderings- en kwijtscheldingsregelingen	6-5-13	Als er aanleiding voor is
5.4	nota activa en afschrijving	2004	Als er aanleiding voor is
5.4	Procedure achtervang WSW	24-6-13	Als er aanleiding voor is
5.4	Proceskostenvergoeding bezwaarprocedures Wet waardering onroerende zaken 2013	9-1-12	2013
5.4	Proceskostenvergoeding bezwaarprocedures Wet waardering onroerende zaken 2012	9-1-12	2013
5.4	Werkkostenregeling	10-1-11	Als er aanleiding voor is
5.4	Achtervang herfinanciering leningen Woongoed 2-Duizend	17-02-14	als er aanleiding voor is
5.4	Communicatiebeleid	26-05-14	als er aanleiding voor is
5.4	Papierloos vergaderen	17-02-14	als er aanleiding voor is
B	Onderhoudsplannen gemeentelijke gebouwen 2011	9-5-11	2014
C	Treasurystatuut	18-4-11	Als er aanleiding voor is
D	Regeling overwerkvergoedingen	1998	Als er aanleiding voor is
D	Aggressieprotocol	1-5-06	2013
D	Besluit informatiebeheer	2006	Als er aanleiding voor is
D	Melding misstanden	13-8-12	Als er aanleiding voor is
D	Gedragscode ambtenaren	29-6-05	Als er aanleiding voor is
D	Telewerkregeling	10-1-11	Als er aanleiding voor is
D	Mandaat- en volmachtbesluit ambtenaren	2009	Als er aanleiding voor is
D	Mandaat- en volmachtbesluit portefeuillehouders	2009	Als er aanleiding voor is
D	Dereguleringsbesluit mandaten P&O	5-12-11	2013
D	Gedifferentieerd beloningsbeleid	2004	2014
D	Regeling lokale regeling studiefaciliteiten	2003	2014
D	Piketdienstregeling OHD	2012	Als er aanleiding voor is

D	Rechtspositieregeling Buitengewoon Ambtenaar Burgerlijke Stand	2008	Als er aanleiding voor is
D	Regeling Fietsplan	2008	2013
D	Regeling functiewaardering	2012	Als er aanleiding voor is
D	Regeling functioneringsgesprekken	2003	2014
D	Regeling uitruil arbeidsvoorwaarden voor contributie vakorganisatie	2009	Als er aanleiding voor is
D	Regeling uitwisseling arbeidsvoorwaarden + wijziging woon-werkverkeer	2005 / 2011	Als er aanleiding voor is
D	Regeling reiskostenvergoeding	2008 / 2010	Als er aanleiding voor is
D	Regeling beeldschermbril	2012	Als er aanleiding voor is
D	Attentieregeling	2-7-12	Als er aanleiding voor is
D	Werktijdenregeling	30-3-09	Als er aanleiding voor is
D	Regeling werving en selectie	2013	Als er aanleiding voor is

Bijlage 2: EMU-saldo

Bedragen x € 1.000

		Volgens begroting 2014	Volgens begroting 2015	Volgens meerjarenraming in begroting 2015
1	Explootatiesaldo voor toevoeging aan cq. onttrekking uit reserves	-836	-1.271	-463
2	Afschrijving ten laste van exploitatie	1.004	1.749	988
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van exploitatie	351	338	307
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	1.110	1.878	336
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:			
	a Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)			
	b Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa op exploitatie			
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			
8	Baten bouwgrondexploitatie			
	a Baten voor zover transactie niet op de exploitatie verantwoord			
	b Op de exploitatie verantwoorde boekwinst op verkoop grond			
9	Lasten balanspost voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	280	344	192
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (incl. fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaande posten			
11	Verkoop van effecten:			
	a Gaat u effecten verkopen ja/nee	nee	nee	nee
	b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie			
	Berekend EMU-saldo	-871	-1.406	304

Bijlage 3: Lijst met gebruikte afkortingen

ABOR	Team Aanleg en beheer openbare ruimte
ABRvS	Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State
ACW	Advies Commissie Wonen
AED	Automatische Externe Defibrillator
AJZ	Team algemeen juridische zaken
AOV	Arbeidsongeschiktheidsverzekering
AOV	Ambtenaar Openbare Veiligheid
APG	Algemene Pensioen Groep
APPA	Algemene Pensioenwet politieke ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ASA	All or Substantially All (ASA-risicofonds)
AWB	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten
BAG	Basisregistraties adressen en gebouwen
BBL	Bureau Beheer Landbouwgronden
BBV	Besluit Begroting en verantwoording
Bbz	Bijstandsbesluit zelfstandigen
Bbz LO	Bijstandsbesluit zelfstandigen levensonderhoud
BCF	BTW-compensatiefonds
BDU	Brede Doeluitkering
BIZ	Bedrijveninvesteringszone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BOEI	Behoud, Ontwikkeling en Exploitatie van Industrieel erfgoed
BOO	Afdeling Bestuurs- en Organisatie Ondersteuning
BS	Basisschool
BSO	Buitenschoolse Opvang
BUIG	Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten
BZK	Ministerie van binnenlandse zaken
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CAR	Construction All Risks (<i>verzekering</i>)
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIZ	Centrum indicatiestelling zorg
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
CNME	Centrum voor Natuur en Milieu Educatie
CPB	Centraal Plan bureau
CPGGZ	Collectieve preventie gezondheidszorg
CROW	Centrum voor regelgeving en onderzoek in grond-, water- en wegenbouw en Verkeertechniek
CRvB	Centrale Raad van Beroep
CVTM	Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg
CWI	Centrum voor werk en inkomen
Divosa	Nederlandse vereniging van gemeentelijke managers op het terrein van participatie, werk en inkomen
DOO	Duurzame Organisatie Ontwikkeling
DBWZ	Diensten bij wonen met zorg

EDV	Elektronische dienstverlening
EMI	Electro Mechanische Installatie
EMU	Economische en Monetaire Unie
EOM	Overige eigen middelen
EPZ	Electriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland
Fido	Wet Financiering decentrale overheden
Fvw	Financiële-verhoudingswet
GBA	Gemeentelijke basisadministratie
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval
GGB	Afdeling Grondgebied
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GR WAA	Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Aanvullende Arbeid
GVVP	Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan
GWW	Grond-, Weg- en Waterbouwu
HH	Huishoudelijke Hulp (WMO)
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IGSV	Intergemeentelijke Structuurvisie Maasplassen
INW	Afdeling Inwoners
IAU	Incidentele Aanvullende Uitkering
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IVP	Integraal Veiligheidsplan
IVN	Instituut voor Natuureducatie en duurzaamheid
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KCA	Klein Chemisch Afval
KGL	Kasgeldlimiet
KING	Kwaliteitsinstituut Nederlandse gemeenten
KNWU	Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie
KKC	Klanten Kontakt Centrum
LEA	Lokale educatieve agenda
LIOF	Limburgse ontwikkelings- en investeringsmaatschappij
LOP	Landschapsonwikkelingsplan
MOVZ	Maatschappelijke opvang verslavingszorg
MUP	Milieu-uitvoeringsprogramma
NUP	Nationaal uitvoeringsprogramma elektronische overheid
NVPM	Stichting Nederlandse Verwijdering Metalektrische Producten
O&O	Onontkoombaar, onvermijdbaar
OCW	Ministerie onderwijs cultuur en wetenschap
OKE	Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie
OM	Openbaar ministerie
ONH	Onderhoudsdienst
OVA	Overheidsbijdrage aan arbeidskosten
OZB	Onroerend zaak belasting
PBE	Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV
PBO	Programmabeleid bepalend orgaan
PGB	Persoonsgebonden Budget
POL	Provinciaal omgevingsplan

PSW	Pedagogisch Sociaal Werk Noord en Midden Limburg
p.p.p.o.	Per persoon per overnachting
R&T	Recreatie en toerisme
RAW	Rationalisering automatisering water- en wegenbouw
RIEC	Regionale Informatie en Expertise Centra
RIOZ	Regionale ondersteuning informele zorg
RUD	Regionale Uitvoeringsdiensten
RWE	Rheinisch-Westfälisches Elektrizitätswerk
SCP	Sociaal en cultureel planbureau
SLOK	Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven
SOML	Stichting Onderwijs Midden Limburg
SVB	Sociale verzekeringsbank
SZO	Stichting Zelfstandige Ondernemers Reuver
SZW	Ministerie van sociale zaken en werkgelegenheid
TROM	Toeristische regionale ontwikkelingsmaatschappij
UWV	Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
VAC	Adviescommissie voor de woningbouw en woonomgeving
VCP	Verkeerscirculatieplan
VEBO	Verkeerseducatie Basis Onderwijs
VEVO	Verkeerseducatie Voortgezet Onderwijs
VGRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VHH	Veiligheidshuis Noord Limburg
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VWS	Ministerie volksgezondheid, welzijn en sport
WAA	Werkvoorzieningschap Aanvullende Arbeid
Wabo	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (omgevingsvergunning)
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WEEE	Waste Electrical and Electronic Equipment
Wet Oké	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
WCL	Ons Waardevol Cultuurlandschap
WGA	(regeling) Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
WIA	Wet werk en inkomensvoorziening naar arbeidsvermogen
WIJ	Wet investeringen jongeren
WIZ	Werk inkomen en zorg
WML	Waterleidingmaatschappij Limburg
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wro	Wet Ruimtelijke Ordening
Wrv	Wonen, rollen, vervoer
WSNP	Wet schuldsanering natuurlijke personen
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WVG	Wet voorziening gehandicapten
WWB	Wet werk en bijstand
WWnV	Wet werken naar vermogen
ZVP	Zorgvernieuwingsprojecten
ZVW	Zorgverzekeringswet
ZZP	zorgzwaartepakket

